REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov*, piaţa mare *nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĬ de ANUNŢURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Dumineca 32).

„GAZETA" iese în flăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de *Dumineca* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 175.—Anul LXV. **Braşov, Dumineca 11 (24) August.** **1902.**

Şcóla şi învĕţătură.

Numai câte-va ḑile mai sunt până la începutul noului an şcolar. Se vor deschide érăşĭ adĭ mâne porţile sanctuarelor luminării şi deşteptării, pentru a primi în încăperile lor tinĕra generaţie a neamului nostru.

Cuvine-se, decĭ, ca în préjma acestui moment de-opotrivă însĕmnat pentru dascălĭ, părinţĭ şi copiiĭ lor, sĕ ne gândim o clipită asupra marei probleme, ce o are şcóla şi învĕţătura în mijlocul poporului nostru.

Cu tóte prigonirile şi năpăstuirile, ce le îndurăm din partea potrivnicilor limbei şi naţionalităţii nóstre, noi Românii din Ardeal, Bănat şi Ţéra ungurésca întreţinem din avutul nostru mii de şcóle românescĭ confesionale. Nu de silă o facem acésta, nicĭ numai pentru-că aşa cere spiritul timpului, ci fiind-că poporul românesc iubitor de înaintare şi deşteptare, jertfesce cu drag şi ultimul sĕu dinar pentru aceste scumpe aşeḑăminte ale lui. Pĕtruns este poporul nostru de convingerea, că décă e sĕ aibă şi el parte de bine şi de mulţumire în lumea acésta, singur numai şcóla şi prin şcólă cartea, adecă luminarea şi deşteptarea, póte sĕ deschidă uşă de întrare binelui şi fericirei în casa şi la căminul sĕu. Căcĭ cine sĕ se mai îndoiéscă asupra adevĕrului, că cartea este arma cu care adĭ ca întot-déuna cel ce o pórtă în mână biruiesce asupra aceluia, care e strĕin de ea. Din cărţĭ bune şi folositóre se scot învĕţăturile, carĭ ne dau tăria de a face faţă tuturor neajunsurilor vremelnice, ne facem vrednicĭ de cinste şi preţuiţĭ şi respectaţĭ înaintea lumei, stórcem chiar şi stima celor ce ne duşmănesc şi dobêndim singura garanţie statornică a fericirii şi bunăstării nóstre pe acest pămênt.

Étă problema cea mare şi însemnată, ce o are şcóla în mijlocul poporului nostru.

Adevĕrat, că timpurile ce le străbatem adĭ noi Românii asupriţĭ sunt vitrege şi cât se póte de nefavorabile cultivării nóstre naţionale prin şcólă. Cu dróia vin poruncile din partea stăpânirii duşmănóse, nisuind a pune drugĭ de fier la pórta învĕţămêntului nostru şi încătuşând libera mişcare a forţelor de înaintare ale neamului nostru. Recunoscem, că am ajuns aprópe la punctul încât nu mai scim ce sĕ facem şi încătrău s'o cârnim, ca sĕ scăpăm din ghiarele lacome ale potrivnicului aşeḑămintele de carĭ vorbim. Sĕ ne întrebăm însĕ, când óre am fost mai fericiţĭ a ne bucura de o sórte mai bună? Când óre neamicii vieţii nóstre naţionale au fost mai cruţătorĭ faţă cu noi? Nicĭ odată! Şi totuşĭ am rĕsbit prin valurile furióse cu carĭ avurăm sĕ ne luptăm, ne-am păstrat în vremurĭ şi mai amare limba şi obiceiurile strĕbune, martiriu au suferit mulţĭ din înaintaşii noştri pentru aceste comorĭ nepreţuite, că nu de géba a ḑis chiar unul din cronicarii ungurĭ, că Românii au luptat mai mult pentru limbă, decât pentru viéţă.

Mare şi sfântă datorinţă avem decĭ, ca precum în trecut aşa şi în present şi în viitor sĕ ţinem sus stégul limbii şi, prin limbă, al naţionalităţii nóstre, sĕ-l apĕrăm cu îndârjire de orĭ-ce atac s'ar îndrepta împotrivă-i. Stindardul acesta însĕ nu póte fi alcătuit decât prin şcólă, prin caracterele românescĭ, ce le vom cresce şi oţeli în şcóle românescĭ, — orĭ cât s'ar opinti duşmanii a ne face cu neputinţă acésta.

Adĭ când ispite din tóte părţile dau năvală asupra şcólelor nóstre, când sfaturile rĕuvoitorilor s'apropie de poporul nostru ţĕran desmântându-l şi amăgindu-l a nu jertfi pentru şcóla lui şi a se lăpăda de ea, adi, ḑicem, cărturarii şi ómenii luminaţĭ din sînul poporului nostru sunt îndoit datorĭ a veghia, ca sĕ nu se stingă din inima lui dragostea de jertfire pentru causa cea mare a învĕţămêntului nostru românesc.

Ér décă ţinem şi întreţinem un numĕr atât de mare de şcóle, sĕ căutăm şi prilejul a-ne folosi de ele şi de binefacerile, ce ni-le dau. Sĕ nu ne ferim de şcóla nóstră românéscă Strĕinii, carĭ ne înconjóră, prin şcólă numai s'au înălţat. De ce dér sĕ ne lăsăm, ca ei sĕ ne dobóre prin şcóla lor? De ce numai ei sĕ prindă putere, încât sĕ nu mai vrée sĕ scie nimic de noi şi sĕ umble cu noi după a lor bună plăcere şi chibzuinţă? Nu vedeţĭ cum tóte némurile se întrec la înaintare şi deşteptare prin carte? Priviţĭ, de pildă, la Jidovĭ. Mare tragere au ei către şcólă şi pentru-că sunt umblaţĭ prin şcolĭ şi au şi şcóla vieţii, ei sunt deşteptĭ la minte, sunt trezĭ la cap şi au ochĭ agerĭ cu carĭ tóte le vĕd şi tóte le întrebuinţéză pentru înaintarea şi îmbogăţirea lor. Marĭ averĭ au încăput pe mânile lor, pentru-că au sciut sĕ le câştige prin deşteptăciune. Negoţul la oraşe şi sate e aprópe întreg în stăpânirea lor, ei au pus mâna şi pe pămênturĭ, ér cel-ce are pămêntul şi negoţul în mână, ajunge la adevĕrată domnie, acel popor e luminat şi deschis la cap şi merge înainte vĕḑênd cu ochii.

Étă de ce am creḑut de bine sĕ le punem acestea la inima tuturor celor-ce ne vor ceti, acum când tinĕra nóstră generaţie se pregătesce a întra érăşĭ în şcólă, unii pentru întâiaşĭ dată, alţii pentru a urma firul învĕţăturii întrerupt prin vacanţele de vară.

Gând bun sĕ avem noi cu noi şi între noi, stăruinţă şi răbdare sĕ avem în tóte, şi atuncĭ sĕ nu ne temem de relele şi năpăstuirile ce ne-ar ajunge.

Revista politică.

In Viena s'au deschis érăşĭ conferenţele în *afacerea pactului austro-ungar.* Pentru ḑiua de erĭ s'au întrunit acolo miniştri de resort din cele două state ale monarchiei, ca sĕ se sfătuéscă asupra tarifului vamal autonom, sĕ mai drégă, şi sĕ mai cârpéscă ceea-ce n'a succes până acum. Asupra pactului însuşĭ puţin vor avé de vorbit, fiind-că ministri presidenţĭ din Viena şi Budapesta sunt acum înţeleşĭ.

*

Partidul kossuthist a pornit o mare mişcare în ţéra întregă, pentru-ca la 19 Septemvrie sĕ se serbeze cu sgomot şi alaiŭ *aniversarea* a suta de la nascerea *lui Ludovic Kossuth.* Se vor aranja în aprópe tóte oraşele populate de Maghiarĭ tămbălăurĭ „patriotice" şi numele lui Kostuth va fi glorificat, ca al unui „idol al naţiunei". Cei din tabĕra kossuthistă mult timp erau nedumeriţĭ asupra atitudinei guvernului la acéstă serbare. Au cerut de la guvern sĕ participe şi el oficial la serbare şi l'au ameninţat cu fulgerele şi trăsnetele kossuthiste, décă nu va fi şi el de faţă. Până acum însĕ nu se scie nimic că ce va face guvernul. Se scie numai, că la serbarea din Budapesta va participa şi contele Apponyi, ca preşedinte al dietei ungurescĭ, şi va depune şi o cunună pe mormêntul lui Kossuth. Apponyi a învitat deja pe deputaţii diferitelor partide sĕ se adune la 19 Septemvrie în localităţile parlamentului îmbrăcaţĭ în „diszmagyar", căcĭ are

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Cât eştĭ de departe.

Aşĭ vrea sĕ-ţĭ spun..., ţĭ-aşĭ spune..., cum sĕ ḑic?..,
Simt c'aşĭ avé de spus nespus de multe,
Dér veḑĭ... mĕ tem, că n'or vré sĕ m'asculte
Frumoşii-ţĭ ochĭ... şi nu-ţĭ mai spun nimic.

Aşĭ vrea sĕ-ţĭ spun un basm, un basm nebun
Ţesut de vraja nopţilor senine,
Dér veḑĭ..., mĕ tem..; tu póte-ai vré mai bine
Sĕ nu-ţĭ mai spun, şi tac... şi nu-ţĭ mai spun...

Copil naiv, ce vreai sĕ-ţĭ spun?... Tăcerea
Pentru iubire-i cel mai sfînt altar...
Şi pustnicul adĭ iţĭ cerşesce ér
Cu zîmbetu-ţĭ sĕ-i însenini durerea!

N'am vrut sĕ-ţĭ spun şi tot ţi-am spus ceva,
Ceva din visul florilor de nufĕr,
Dér voi tăcé de-acum sĕ nu te supĕr,
Necunoscut mi-oiŭ face ruga mea.

Sĕ tac..., dér totuşĭ vréu sĕ-ţĭ spun că eştĭ...
Că eştĭ o... ghicĭ ce eştĭ?.. séu şi mai bine
Aşĭ vré sĕ fiu de-apururĭ lângă tine,
Sĕ-mĭ cânţĭ..., sĕ-mĭ spui..., sĕ-ţĭ spun şi eu... poveştĭ:

Pe vremĭ când luna blândă 'mi-era mamă
Mi-a spus un basm c'o fată de împĕrat
Şi c'un fecior voinic..., dér i-am jurat
Că n'am sĕ spun la nimenĭ cum îl chiamă.

Il sciu şi-acum şi... nu-l găsescĭ la carte
Il sciu, dór eu şi luna... şi ce-o fi,
De-i vré s'asculţĭ eu ţi-l'aşĭ povesti...
Ce basm frumos!...
şi... cât eştĭ de departe!...

Feturio.

Ardeiul.

— Legendă. —

De Antoniu Popp.

Numai om vĕduv sĕ nu fii, mai ales de-ţĭ întrec copiiĭ luḑĭ de muere, ḑise Găvrila Mutei din Chiuag, ascultând pe o fetiţă a Florei din Parhida, orfană de mamă, sĕrmana, care păzind gâscele Iliei Albului pe meriştea mea, se bocea ast-fel:

Sóre sfânt din mândrul cer
Dă-mĭ mie ceea-ce cer,
Fă sĕ vĕd pe maică-mea,
Că tare mi-i dor de ea.
Rĕmânênd eu fără mamă
Nime nu mĕ ia în sémă,
De când mama a murit
Sufletul meu e sdrobit.
Nu am mamă, n'am pe nime
Sĕ pórte grije de mine...
Mamă, mamă, mamă dulce
De-aşĭ puté la tin' m'aşĭ duce,
Ş'aşĭ fi purure cu tine,
Că atuncĭ ér mi-ar fi bine...

— Hei, hei, domnule părinte, plânge inima în mine, când vĕd nevinovaţĭ de aceştia rĕmaşĭ de părinţĭ, mai ales de mame, pe mânĭ de maştere, că Dómne, multe mai sufer bieţii de ei, că nu înzadar se ḑice şi din poveste, că mai rele's măştihóiele şi decât strigóiele.

— Dór scii vr'o poveste despre ele, Gavrilă fĕtul meu? îl întrebai eu.

— Sciu una, d-le părinte.

— Spune-o déră în vreme ce legĭ snopii aceştia din prejurul meu, şi eu mi-oiŭ însĕmna-o bine, ca sĕ o trimit „Gazetei", ca din fóia asta sĕ o scie şi alţii.

— Bucuros, ḑise el şi începù:

Ci-că un om a rĕmas vĕduv cu o fată de doi anĭ.

Neputênd el fi fără muere, se însurà şi-şĭ luà o fată.

Fata până fù nevastă nouă, puţină grije purta fetei bărbatului, mai ales când o vedea el, dér dela un an încolo începù s'o bată şi s'o chinue.

Bărbatul răbdà, cât răbdà, de la o vreme însĕ vĕḑênd, că muerea lui nu se mai astêmpĕră, o apucà sub bâtă şi o măciucà până când cerù apă rece.

Nevasta din clipa ce-o bătù bărbatul, începù o ură nedumerită faţă de fata lui.

— De nu te pot da pe tine, mĕ dau pe mine dracului, ḑise ea, rumpênd o mătură de tătarcă de spatele ei.

— Aşa sĕ fie ḑise Satana, care se şi ivi în casă. Pe păreţĭ jucau talgerile, în podişor se frecau ólele, ér mâţele, ca ş sĕ-i conducă însuşĭ la locul festivităţilor. Dieta va participa aşa-dér la sĕrbarea-Kossuth.

*

Diarelor strĕine li-se telegrafézĕ din Bucurescĭ, că *flota română de rĕsboiŭ* se va duce la Sebastopol pentru a reîntórce visita, ce a făcut'o anul trecut flota de rĕsboiŭ rusăscă în Constanţa. Se urmézĕ tocmai acum tratărĭ asupra terminului când sĕ soséscă flota română în Sebastopol.

*

Nu pot sĕ uite *Francesii* perderea, ce au suferit'o la 1871 prin dismembrarea *Alsaţiei* de către Franţa şi încorporarea acestei provincii la Germania. In oraşul frances Mars-la-Tour s'a aranjat alaltă-erĭ o serbare în amintirea luptei de la 1870. La serbarea acésta s'au presentat şi un mare numĕr de Alsaţienĭ. Episcopul *Turinac* din Nancy luând cuvêntul a ḑis, că Alsaţienii au venit la serbare, pe pămênt frances, ca sĕ dovedéscă fidelitatea către vechia lor patrie şi prin presenţa lor sĕ întrebe: Cât va mai trebui sĕ aşteptăm până sĕ veniţĭ érăşĭ la noi? Deputatul *Le Brun* a ḑis, că *nicĭ-odată* Francesii nu vor uita evenimentele din 1870. Alt orator *Cuny* a ḑis, adresându-se către Alsaţienĭ: Duceţĭ compatrioţilor voştri salutările nóstre şi spune-ţi-le, că nicĭ-odată nu va peri din noi speranţa, că în viitor vom repara înfrângerea suferită.

Mult mai mare sensaţie a făcut însĕ în lumea întrégă discursul, ce l'a ţinut ministrul frances de rĕsboiŭ *André* cu ocasiunea ridicării în Villefranche a unui monument în amintirea soldaţilor căḑuţĭ în rĕsboiul de la 1870. Ministrul a ḑis, că soldatul representat în acel monument, este soldatul viitorului, care va reda Franţei mărirea ei materială, va fi *rĕsbunătorul* patriei şi căruia i-se reservă laurii şi aplausele Francesilor. — La banchetul, ce a urmat, ministrul a povăţuit pe delegaţii oraşului Belfort de a păstra cu sfinţenie drapelul dela 1870, care sĕ nu fie desfăşurat de cât pentru a arăta naţiunei francese, că momentul pentru marele rĕsboiŭ a sunat şi că toţĭ Francesii trebue sĕ se devoteze pentru menţinerea neştirbită a integrităţii Franţei.

Discursul ministrului André a fost comentat cu mare uimire de gazetele oficióse din Berlin şi Viena.

Din tóte acestea speranţe însĕ puţine se vor realisa, cât timp guvernul Franţei îşĭ prigonesce pe propriĭ sĕi fii şi calcă în picióre libertatea, închiḑênd şcolile creştinescĭ. Cum crede Franţa, că va fi tare faţă cu strĕinătatea, când se slăbesce singură acasă la ea, bruscând şi asuprind pe cei mai credincioşĭ fii ai sĕi, numai ca sĕ facă pe placul jidovilor şi a altor duşmanĭ ai credinţei creştinescĭ?

Tótă sĕptĕmâna trecută guvernul frances n'a avut altă trébă mai urgentă de făcut, decât sĕ tot închidă la şcolĭ congreganiste prin intervenţia jandarmilor şi a armatei. Şi s'a întêmplat érăşĭ, că mai mulţĭ ofiţerĭ n'au vrut sĕ asculte de poruncile generalilor, spunênd, că asta se împotrivesce conscienţei lor. Ofiţerii neascultătorĭ au fost aruncaţĭ în temniţe.

*

O scire sensaţională vine din Roma. După visita, ce a făcut'o la Petersburg, regele *Victor Emanuel III* *al Italiei va merge în Franţa* deja în decursul anului. El va fi însoţit în călĕtoria acésta de miniştri *Prinetti* şi *Zanardeli* şi de regina. Nu încape îndoială, că călĕtoria acésta, décă într'adevĕr se va face, va avé o mare însemnătate politică. Se ḑice, că regele Italiei va fi însoţit şi de-o escadră de rĕsboiŭ italiană.

*

Trei dintre cei mai vestiţĭ generalĭ burĭ, *Botha*, *Dewett* şi *Delarey* au sosit sĕptĕmâna acésta în Londra. Aicĭ, în marele oraş al duşmanilor lor, li-s'a făcut o primire entusiastă, aşa încât unele ḑiare englesescĭ se întrebau cu amărăciune, ce însemnéză atâta entusiasm pentru generalii burĭ? Rĕspunsul îl dau faptele lor vitejescĭ în decursul rĕsboiului, căcĭ nu trei generalĭ, ci trei eroi au călcat pe pămêntul Angliei. Generalii au fost primiţi de regele Eduard în Cowes şi de regina. Ei au refusat însĕ invitarea de a participa la revista flotelor englese.

Din Anglia Botha, Dewett şi Delarey s'au dus în Olanda, unde primirea ce li-s'a făcut, întrece orĭ-ce închipuire. S'au dus sĕ visiteze şi pe bĕtrânul Krüger, care, se ḑice, li-ar fi făcut aspre imputărĭ pentru că s'au plecat şi au depus armele în condiţiile cunoscute.

Punerea pietrii fundamentale

la catedrala gr. or. română din Sibiiu.

Lunĭ 18 August n. s'a pus pétra fundamentală la noua catedrală gr. or. română, ce se va zidi în Sibiiu. Ceremonialului punerii pietrii i-a premers sĕvêrşirea sf. liturghii în biserica din suburbiul Josefin. A pontificat I. P. S. Sa metropolitul Ioan Meţianu cu mare asistenţă. La órele 10¼ cortegiul a plecat din reşedinţa metropolitană şi ajungênd la un altar improvisat, aicĭ se face sfinţirea apei, după care Metropolitul a ţinut următórea vorbire:

> Tu eştĭ Petru şi pe acéstă piétră voiŭ zidi biserica mea şi porţile iadului nu o vor birui.
> — Mateiu 16. 18.

Când Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Christos a întrebat pe sfinţii sĕi apostolĭ: „*Cine îmĭ ḑic ómenii că sunt?*“ şi când aceia i-au rĕspuns: „*Unii ḑic, că eştĭ Ioan Botezătorul, alţii Ilie, alţii Jeremia seu unul din profeţĭ*“, apoi când adause Domnul a-i mai întreba: „*Dér voi cine ḑiceţĭ că sunt?*“, atuncĭ rĕspunse Simon Petru: „*Tu eştĭ Christos Fiul lui Dumneḑeu*“, şi la acestea şi Domnul îĭ replică ḑicênd: „*Fericit eştĭ Simone, fiul luĭ Jona, că trup şi sânge n'a descoperit ţie acestea; ci tatăl meu cel din ceriŭ, şi eu ḑic ţie: tu eştĭ Petru şi pe acéstă piétră voiŭ întemeia biserica mea şi porţile iadului nu o vor birui pe ea.*“

Prin aceste sfinte cuvinte a voit Domnul sĕ arete, că tot ceea-ce se întemeiază pe credinţa în Dumneḑeu, precum, este şi biserica, casa Domnului, nu se póte birui de nicĭ o putere luméscă, ba nicĭ de porţile infernului.

Adevĕrul acesta ni-l mai spune şi mintea nóstră, iubiţilor mei fii şi fraţĭ în Domnul, căcĭ credinţa fiind o atribuţiune seu însuşire a sufletului, ér sufletul fiind spirit nematerial, de care nu se póte atinge nicĭ o putere luméscă, de sine se înţelege, că nicĭ de atribuţiunile lui, între carĭ este şi credinţa, nu se póte atinge nicĭ o putere luméscă.

Prin felurite împrejurărĭ şi eventualităţĭ omul se póte lipsi de bunurile materiale, ba chiar şi de viéţă, fiind tóte acestea materialnice; de bunurile şi însuşirile sufletescĭ însĕ, cum este şi credinţa în Dumneḑeu, nicĭ o eventualitate nu-l póte lipsi, căcĭ acestea sunt nemateriale.

Asemenea atribuţiune seu însuşire sufletéscă este şi acea sfântă credinţă a nóstră, care ne-a întrunit şi pe noi aicĭ în acéstă ḑi memorabilă de îndoită sĕrbătóre, în care sĕrbăm împreună cu milióne de popóre ale monarchiei nóstre aniversarea nascerii Majestăţii Sale gloriosului Impĕrat şi Rege Francisc Iosif I., acea sfântă credinţă ne-a întrunit şi pe noi acum aicĭ în jurul acestei petri neînsufleţite, pe care voim a întemeia, în onórea şi mărirea lui Dumneḑeu şi spre folosul nostru sufletesc şi trupesc biserica nóstră catedrală, maica bisericelor din metropolie, în deplină convingere, că după ḑisa Domnului, mai ales spiritul ei nicĭ o putere luméscă, ba nicĭ porţile iadului nu îl vor puté birui.

Precum vedeţĭ, iubiţilor, nu acéstă piétră neînsufleţită, ci opul cel măreţ, ce-l simbolizéză ea ne-a întrunit acum aicĭ. Căcĭ décă ar puté vorbi ni-ar spune, că ea simbolizéză un op de cea mai mare însemnătate, un op de o sublimă misiune, ni-ar spune, că ea simbolizéză începutul unei nouĕ ere de progres pentru noi şi ai noştri, nĭ-ar spune, că a trecut timpul de restrişte, care ne-a lipsit de maica nóstră metropolie şi când în unele părţĭ ale iubitei nóstre patrii nu ni-se permitea a zidi bisericĭ cu turnurĭ şi clopote în centrul oraşelor, cum şi că a sosit momentul ca modesta nóstră capelă, care ne-a adăpostit în trecut şi ne-a mângăiat în marea nóstră durere pentru fatala perdere a maicĭ nóstre metropolĭ, acum după redobândirea acesteia sĕ fie transformată într'o adevĕrată catedrală démnă de cea mai veche metropolie, de cea mai veche religiune şi de cel mai vechiŭ popor din iubita nóstră patrie. Şi aşa sĕ îndeplinim nu numai o trebuinţă tare simţită, dér şi o ferbinte dorinţă a clerului şi poporului nostru, dorinţă cu care toţĭ fericiţiĭ noştri înaintaşĭ s'au dus în mormênt.

Astfel dér ne-am întrunit aicĭ în jurul acestei petrii neînsufleţite, ca prin aşeḑarea ei de temelie la zidinda nóstră biserică catedrală, totodată sĕ întemeiem şi sĕ sigilăm şi întrunirea nóstră şi a tuturor alor noştri într'o sfântă metropolie şi pentru-ca aşa într'un cuget şi o simţire sĕ conlucrăm cu toţiĭ la opul cel mare al regenerăriĭ nóstre la întărirea tot mai mult a credinţei nóstre în Dumneḑeu, la tot mai mare cultivare a puterilor nóstre sufletescĭ, pentru-ca prin tóte acestea sĕ ne asigurăm esistenţa pe secolĭ înainte şi sĕ ne întemeiem viitorul tot mai bun aicĭ şi fericirea eternă dincolo de mormênt.

Chiar şi numai din aceste puţine, vedem iubiţilor, cât de măreţ este opul simbolisat de acéstă piétră neînsufleţită, câte aşteptărĭ şi speranţe marĭ legăm noi de acela pentru esistenţa şi viitorul nostru cu ajutorul prea bunului Dumneḑeu. Şi într'adevĕr, décă biserica străbună şi atuncĭ când din vitregitatea timpurilor şi însaşĭ era subjugată şi de-alungul anilor lipsită nu numai de archerei, dér şi de preoţĭ, décă ea şi întru asemenea împrejurărĭ grele prin spiritul ei cel divin ne-a ferit şi ne-a ocrotit de numĕrósele pericole ameninţătóre trecute peste noi în lungul secolilor, cu cât mai mult îşĭ va împlini acum sublima ei misiune, când este liberă şi autonomă.

Aşa este iubiţilor, însĕ la acésta putem conta numai décă vom ţiné şi noi cu tótă tăria convingerii nóstre la ea, precum ţineau şi fericiţiĭ noştri părinţĭ.

Decĭ veniţĭ sĕ ne bucurăm Domnului, mulţămindu-i din adêncul sufletului nostru ḑicênd cu psalmistul: *Binecuvintéză suflete al meu pe Domnul şi nu uita tóte binefacerilor lui*, căcĭ nouĕ ne-a reservat ridicarea acestui op epocal, nouĕ ne-a reservat a împlini o ferbinte dorinţă a clerului şi poporului nostru, cu care s'au dus în mormênt fericiţiĭ noştri înaintaşĭ. Veniţĭ sĕ ne bucurăm şi noi aicĭ pe pămênt, precum credem, că sĕ vor bucura şi sufletele lor în ceriŭ, veniţĭ sĕ ne bucurăm Domnului, că nouĕ ni-a fost reservat, ca în locul modestei nóstre capele sĕ ajungem a aşeḑa piatra fundamentală la zidirea unei bisericĭ catedrale demne de archidiecesa şi metropo-

---

când le-ar fi apucat năbădăile, săriau până 'n grindă, căcĭ în casă era „Năluca cea rea“, pomenéscă-se între pietrocĭ. El voì sĕ se apropie de fetiţă, un ânger însĕ, care sta la spatele ei, cu o sabie din care eşiau flacărĭ de foc, îl isbi peste ochĭ. Necuratul neavênd putere sĕ se apropie de ea, puse ghiara pe maştehă şi-i ḑise: „a mea eştĭ, a mea vei fi şi păn' trăescĭ şi décă vei muri. Ce vréi dela mine?“

— Stăpâne, începù ea, n'am ticnélă şi pace în casă de zglăvóca asta de fată, potrocesce-o de pe capul meu, sĕ sciu, că am pentru-ce sĕ fiu a ta.

— Dă-i din bĕutura asta, ḑise dracul, mâne în lapte, şi va muri.

Muerea era p'aci sĕ-şĭ sară din piele de bucurie, că aşa de uşor va puté scăpa de ea, dér îngerul nóptea aruncă laptele ce-l înveninat din ulcică şi turnà în locul lui lapte de bivoliţă, dintr'o ulcea ce era în podişor.

Femeia când vĕḑù, că fata nu mai móre nicĭ după-ce bĕù laptele, începù a blăstĕma pe dracul:

Drace, drace necurate,
Dumneḑeu décă te-ar bate,
Că de drac tu nu eştĭ bun,
Verde'n faţă eu ţi-o spun,
De-ai fi drac, drac te-aşĭ numi,
Dér nicĭ de câne n'ai fi,
Nicĭ eştĭ drac şi nicĭ eştĭ câne,
Focul te-ardă până mâne.

— Rĕu mĕ mai poţĭ blĕstĕma; de ce te-ai mâniat óre pe mine, când eu numai pe voia şi plăcerea ta sciu lucra, îĭ ḑise răpciugosul de drac, ivindu-se înaintea ei.

— Ar trebui sĕ te iau cu bâta, căcĭ

Nicĭ eştĭ drac,
Nicĭ eştĭ mac,
Nicĭ eştĭ puiŭ de pipalac,
Labă slabă de gânsac.

ḑise ea arătându-i fata, care se juca cu o cruciţă ce-i atêrna de mărgelele dela gât, în colţul vetrei.

— Fierbe apă şi când va clocoti, o tórnă peste ea, ḑise el.

— Şi asta o voiŭ face.

Diminéţa puse óla la foc. Apa începù a clocoti, ér fetiţa durmea un somn lin şi uşor. Pe nevĕḑute îngerul fetei slobodi în ólă o lacrimă de-a Maicei sfinte, şi apa se prefăcù în nicĭ caldă, nicĭ rece, bună numai de ciupă.

Ea turnà apa peste faţă. Fata se deşteptà şi-i ḑise sĕ mai tórne peste ea că-i place fórte.

Pe maşteha o apucară frigurile şi era p'aci sĕ-i crepe fierea, decĭ începù éră a blăstĕma:

Blăstĕmat sĕ fii tu drace
Că nicĭ un rĕu nu scii face,
Blăstĕmat în vecĭ sĕ fii,
Până te-or mânca vermii
Şi te-or róde ţînţarii,
Şi te-or plânge măgarii.

— Ce e cu tine de nu-mĭ mai dai pace sĕ mĕ odihnesc unde-va, că doră nu te am eu numai pe tine în lume? îĭ ḑise Ucigă-l dintr'un cuiŭ de care atêrna oglinda.

— De nu-mĭ iai de pe cap fata asta, te iau cu măturoiul dela casa mea, ḑise ea rĕstită.

— Sub feréstra din dosul casei tale este un strat cu căpşune, adă-i din ele sĕ mânce şi va muri, că eu le înveninez, ḑise diavolul.

Ea se duse sĕ aducă din ele, dér nu ajunse bine la ele, când îngerul, la porunca lui Dumneḑeu, le prefăcù pe tóte în ardei.

Fata nu mâncà din ele, căcĭ de rele ce erau, ardeau ca focul şi usturau.

Muerea se aprinse de mânie şi se sui în podul casei sĕ se spânzure. Când îşĭ puse balţul lângă nodul gâtului, ḑise următórele cuvinte:

Drac ai fost, drac vei fi
Nimĕnui n'ai trebui,
Cine dă mână cu tine
Nu s'aştepte nicĭ la-un bine.
Binele ce tu îl dai
E în iad, amar şi vai.
Acela fie al tĕu
Care face numai rĕu,
Precum am făcut şi eu,
Şi nu vrĕ pe Dumneḑeu.

Sfîrşind, trasă balţul, în urma căruia scóse limba de un cot şi muri. Dracul rîse cu hohot, căcĭ prea uşor a dobândit un suflet. Fata a crescut şi s'a măritat, ér pruncii cei micĭ nicĭ până în ḑiua de aḑĭ nu mânâncă ardeiŭ.

Chiuag, 1902.

lia nóstră, zidire care va spune posterităţiĭ nisuinţa nóstră până în cele mai depărtate timpurĭ.

Insufleţiţĭ de asemenea bucurie, veniţĭ sĕ eternisăm acéstă piatră cu următórele litere comemorative:

Literile comemorative.

„In numele Preasfiintei Treimĭ, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duch, sub domnirea prea înaltului împĕrat şi rege

„*Francisc Iosif I.*

fiind archiepiscop şi metropolit al Românilor ortodoxĭ din Ungaria şi Transilvania Inaltpreasfinţitul Domn

„*Ioan Meţianu*,

aşeḑatu-s'a şi sfinţitu-s'a prin smeritul subscris archiepiscop şi metropolit, — asistat de clerul superior şi în presenţa unui distins public mirean şi a numĕrosului popor — pétra fundamentală dela biserica catedrală a archidiecesei ortodoxe-române din Transilvania cu chramul

„**Sfintei Treimĭ**

ca pe acéstă pétră — numită şi piétra din capul unghiului cu care s'a asemănat Christos prin Proroci (Ps. 117 v. 21—22) şi Evangeliştĭ (Mateiŭ c. 21 v. 42) — sĕ rĕmână pe vecie zidit şi neclătit locaşul Măririi Domnului. Şi precum pétra fundamentală séu din capul unghiului ţine împreună păreţiĭ edificiului şi dă acestuia tăria, ca sĕ nu se surpe, întocmai aşa Sionul nou român sĕ apropie pe frate de frate şi sĕ-i întăréscă cu virtuţile creştinescĭ ale credinţei, dragostei şi speranţei, spre binele lor vremelnic şi fericirea eternă şi spre mărirea numelui celui Preaînalt.

„Fericitul în Domnul archiepiscop şi metropolit *Andreiŭ* Baron de *Şaguna* —, încă până a nu fi realisat opera măréţă a reînfiinţării metropoliei vechĭ a Ardélului şi înainte de a fi dat bisericei ortodoxe române splendórea din afară, ce i-s'a cuvenit după canóne, prin emanciparea ei din starea umilită de mai înainte şi prin organisarea ei canonică constituţională pe basa statutului organic, — a simţit lipsa unei bisericĭ catedrale la episcopia din Sibiiu, devenită mai târḑiu archiepiscopie şi metropolie, şi de aceea în pastorala sa dela 1 Decemvrie 1851 sub nr. 980 face apel către eparchioţii sĕi de tóte stările, ca sĕ contribue fiecare după puterile sale la zidirea unei bisericĭ episcopescĭ în Sibiiu, care sĕ fie Maica tuturor bisericilor din eparchia nóstră, că avem, ḑice marele archiereu, şi astăḑĭ câteva sute de copii la Sibiiu, în şcólele de aicĭ şi bucuros i-aş aduna lângă mine în tóte Duminecile şi sĕrbătorile la slujba dumneḑeéscă şi cu osîrdie le-aşĭ da lor învĕţătură în tóte şi pentru tóte, spre binele lor şi bucuria nóstră a tuturor, dér nu avem biserică unde sĕ-i adun. Eară prin cercularul din 4 Decemvrie 1857 nr. 990. Marele archiereu începe facerea colectei în eparchie, contribuind însuşĭ ca cel dintâiŭ cu suma de 2000 fl. şi în anul următor a călĕtorit în persónă la Timişóra Carloviţ, Pesta, Viena, Triest ş. a. pentru adunarea de oferte benevole, îndurându-se a contribui în acest scop însuşĭ Majestatea Sa Preaînălţatul nostru împĕrat şi rege Francisc Iosif I. cu suma de 1000 galbenĭ.

„Deşi lipsa unei bisericĭ catedrale s'a simţit şi mai tare după reînfiinţarea metropoliei, mai ales cu ocasiunea ţinerii sinódelor archidiecesane şi a congreselor naţionale bisericescĭ regulate prin statutul organic, totuşĭ acéstă pie dorinţă din lipsa mijlócelor nu s'a putut realisa nicĭ sub păstorirea fericitului întemeietor al fondului catedralei, sub archiepiscopul şi metropolitul Andreiŭ, nicĭ sub păstorirea a doi următorĭ ai sĕi în scaunul archiepiscopesc-metropolitan, *Procopiu Ivacicoviciŭ* şi *Miron Romanul*.

„Provedinţa Dumneḑeéscă a reservat realisarea acestei opere măreţe dorite de tótă suflarea românéscă ţinătóre de biserica ortodoxă actualului subscris archiepiscop şi metropolit *Ioan*, carele în conţelegere cu sinodul archidiecesan şi în conlucrare armonică cu consilieriĭ consistorialĭ, a întreprins zidirea acestei bisericĭ, rugând pe Dumneḑeu sĕ le ajute a-o isprăvi şi sfinţi, precum óre-când înţeleptul Solomon a zidit şi terminat biserica din Ierusalim începută de tata şi antecesorul sĕu în scaunul împĕrătesc, de proorocul David.

„Acéstă biserică catedrală se zidesce pe locul unde s'a aflat bisericuţa parochiei din Sibiiu-Cetate, folosită timp îndelungat şi ca biserică episcopéscă şi archiepiscopéscă, care acum s'a demolat cu alte 7 case din jurul ei, tóte proprietatea archiepiscopiei.

„Fie ca prin ridicarea, terminarea şi cuvenita înfrumseţare a bisericei acesteia, sĕ dăm posterităţii un monument etern al tăriei ortodoxiei, al culturii şi al trăinicieĭ poporului nostru român.

„Insemnatu-s'au acestea pe acest document spre vecĭnică amintire.

Sibiiu, în ḑiua dela 5/18 August 1902“.

(Urméză subscrierile).

După cetirea literilor comemorative, I. P. S. Sa îşĭ încheie astfel vorbirea:

Şi acum sĕ o aşeḑăm de fundament, în capul unghiului, cu acea ferbinte rugăciune către bunul Dumneḑeu, în a cărui onóre şi mărire ridicăm acest Sion, ca El sĕ ne ajute a şi termina cu bun succes acéstă întreprindere, şi apoi sĕ o facă isvor nesecat de întărire a credinţei nóstre străbune, isvor de cultivare a dragostei şi speranţei evangelice şi prin acestea isvor de bine şi de fericire pentru toţĭ şi pentru tóte cuprinse în sfintele ei rugăciunĭ. Ér eu cu puterea archieréscă moştenită dela sfinţii apostolĭ ai Domnului binecuvênt acéstă salutară întreprindere cu acea adâncă oftare a sufletului meu, ca ceea-ce binecuvênt eu aicĭ pe pămênt, cu mâna mea debilă, sĕ binecuvinte şi El în ceriŭ cu drépta sa întru tot sfântă şi atotputernică, Amin.

„Când s'au pogorât limbile“ însoţesce actul punerii petriĭ fundamentale. Escel. Sa scobórâ la fundament, dă cu ciocanul, lui îĭ urméză d-l archimandrtt Dr. Il. Puşcariu şi succesiv ceilalţĭ lovind cu ciocanul în piatra fundamentală, şi numĕrosul public, deşi abia se póte mişca, vine pe rînd ca sĕ fie stropit din partea archiereului cu apă sfinţită. „Bine eştĭ cuvêntat Christóse Dumneḑeule“ cântat de sute de inşĭ se înalţă melodios spre cerurĭ.

Festivitatea s'a terminat prin stropirea cu apă sfinţită după care cortegiul, punêndu-se în mişcare, archiereul şi preoţiĭ celebranţĭ se reîntorc la reşedinţa metropolitană.

Adunarea „Asociaţiunei“.

Convocare.

In sensul §§-lor 23 şi 26 din statute, membrii „*Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român*“ se convócă în *adunare generală ordinară* la **Oraviţa** pe ḑilele de **14 şi 15 Septemvrie** st. n. 1902.

Programul adunăriĭ este:

Şedinţa primă. Dumineca în *14 Septemvrie* st. n. 1902, la órele 11 înainte de ameaḑĭ. Ordinea de ḑi: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Constatarea delegaţilor presenţĭ. 3. Raport despre activitatea comitetului central în anul 1901. 4. Alegerea comisiunilor: a) pentru esaminarea raportului general; b) pentru esaminarea raţiociniului pe anul 1901 şi a proiectului de budget pe anul 1903; c) pentru inscrierea de membri. 5. Propunerĭ eventuale.

La órele 5 după ameḑĭ şedinţa festivă a secţiunilor sciinţifice-literare.

Şedinţa a doua. Lunĭ în *15 Septemvrie* st. n. 1902, la órele 10 înainte de ameaḑĭ. Ordinea de ḑi: 1. Rapórtele comisiunilor. 2. Fixarea locului pentru proxima adunare generală. 3. Dispoziţiunĭ pentru verificarea proceselor verbale. 4. Inchiderea adunării generale.

Se observă, că eventualele propunerĭ au sĕ fie presentate în scris presidiului Asociaţiunii (în Sibiiu, Str. Morii Nr. 8), cu 8 ḑile înainte de adunarea generală.

Sibiiu, din şedinţa comitetului central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, ţinută la 16 August 1902.

Dr Alexandru Mocsonyi m. p.

Dr. Ilie Beu m. p.,
secretar II.

Societatea pentru fond de teatru român.

Convocare.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru naţional român îşĭ va ţiné adunarea sa generală din ést-an în oraşul Bistriţa, în ḑilele de Dumineca şi Lunĭ, în 25 şi 26 August v. (7 şi 8 Septemvrie n.) 1902.

Invităm la acésta adunare generală a Societăţii pentru crearea unui fond de teatru naţional român, pe toţĭ membrii fundatorĭ, ordinarĭ şi ajutătorĭ ai acestei Societăţĭ, precum şi pe toţĭ binevoitorii ei şi sprijinitorii culturei româneseĭ.

La acéstă adunare generală, conform §-lui 21 din statute, se va decide asupra mĕsurilor de luat în vederea înfiinţării teatrului naţional român.

Programa.

I. *Ḑiua primă*, Dumineca în 25 August v. (7 Septemvrie n.) 1902: 1. Preşedintele deschide adunarea generală la 10 óre a. m. 2. Alegerea a doi secretarĭ pentru şedinţele adunării. 3. Raportul general al comitetului societăţii asupra lucrării sale de la adunarea generală din urmă. 4. Alegerea unei comisiunĭ de 5 membri pentru censurarea raportului general al comitetului. 5. Raportul casarului despre starea cassei şi peste tot despre averea societăţii. 6. Alegerea unei comisiunĭ de 5 membri, care sĕ censureze raportul casarului. 7. Alegerea unei comisiunĭ de 5 membri, care în înţelesul §-lui 5 din statutele societăţii va câştiga membri fundatorĭ, ordinarĭ şi ajutătorĭ pentru societate. 8. Raportul şi propunerile comitetului în chestia modificării statutelor societăţii şi a lucrărilor începĕtóre pentru aducerea în fiinţă a teatrului naţional român. 9. Alegerea unei comisiunĭ de 5 membri, care sĕ studieze raportul şi propunerile comitetului de sub p. 8. 10. Se vor ceti discursurĭ corespunḑĕtóre scopului societăţii, séu de altă materie literară, ce sunt a se anunţa preşedintelui înainte de adunare. 11. Preşedintele ridică şedinţa.

II. *Ḑiua a doua*, Lunĭ în 26 August v. (8 Septemvrie n.) 1902. 1. Preşedintele deschide şedinţa. 2. Verificarea procesului verbal al şedinţei precedente. 3. 3. Raportul comisiunii pentru câştigarea membrilor noi. 4. Darea de sémă asupra raportului casarului. 5. Raportul comisiunii asupra raportului general al comitetului şi a propunerilor acestei comisiunĭ. 6. Raportul comisiunii esmise pentru de a censura raportul şi propunerile comitetului în chestia modificării statutelor şi a lucrărilor începĕtóre pentru a se aduce în fiinţă teatrul naţional român. 7. Determinarea locului unde se va ţiné adunarea generală pentru anul 1903. 8. Alegerea unei comisiunĭ de 3 membri pentru autenticarea procesului verbal din şedinţa II. 9. Preşedintele închide adunarea.

Din şedinţa comitetului, ţinută în Braşov, la 8/21 Iulie 1902.

Iosif Vulcan, preşedinte. **Dr. Iosif Blaga**, secretar.

*

Programa festivităţilor
ce se vor aranja cu ocasiunea adunării.

1. Sâmbătă în 6 Septemvrie la órele 12 din ḑi, primirea comitetului la gară şi încuartirarea óspeţilor. 2. La órele 8 p. m. „séra de cunoscinţă“ în sala otelului „Regele Ungariei“. 3. Dumineca în 7 Septemvrie la órele 8 a. m, serviciu divin în biserica gr. cat., la care va cânta corul plugarilor din loc. 4. La órele 10 din ḑi şedinţa I în biserica gr. cat. 5. La órele 1 p. m. banchet. 6. La órele 3 p. m. serbare poporală în restaurantul „Bombardir“ de pe promenadă.

7. La órele 8 séra concert aranjat cu concursul distinselor artiste române: dómna Elena Eitl născ. Florian şi domnişóra Virginia Gall, urmat de piesele teatrale: *a*) „Trei doctorĭ“, comedie într'un act localisată de Virginia A. Vlaicu. *b*) „Ruga de la Chiseteu“, comedie poporală într'un act, de Iosif Vulcan, — cea dintâi predată de membrii reuniunii meseriaşilor românĭ, ér cea din urmă de corul plugarilor românĭ din localitate, în sala cea mare de la „Gewerbeverein“.

8. Lunĭ în 8 Septemvrie la órele 9 a. m., şedinţa a II-a în sala de la „Gewerbeverein“. 9. Séra la órele 8 petrecere cu dans în sala cea mare de la „Gewerbeverein“. 10. Marţĭ în 9 Septemvrie la órele 8 a. m. excursiune la băile „Sângeorgiul-român“, eventual în regiunile romantice din Valea Bârgăului.

Bistriţa, la 13 August 1902.

In numele comitetului aranjator:

Gerasim Domide, preşedinte. **Dr. Victor Onişor**, secretar.

SCIRILE DILEI.

10 (23) August.

Din Blaşiŭ ni-se scrie, că ḑiua de 18 August, aniversarea a 72-a a nascerii Maj. Sale, s'a serbat la metropolie cu mare pompă. După liturghia solemnă s'a presentat clerul în corpore la Esc. Sa metropolitul, esprimându-şĭ fidelitatea faţă cu tronul prin graiul Il. Sale prepositului I. M. *Moldovanu.* La discursul prepositului a rĕspuns Esc. Sa Metropolitul relevând meritele Majestăţii Sale pentru menţinerea păcii. La ora 1 p. m. s'a dat la castelul metropolitului un prânḑ festiv.

—In ultima şedinţă a consistorului s'au luat disposiţii însemnate. Aşa la Cluşiŭ a fost numit ca protopop d-l Dr. Elie *Dăianu*, apoi s'a hotărît ca şcóla superióră de fete sĕ fie declarată de şcólă civilă, numindu-se director d. profesor Silvestru *Nestor*, căruia i-s'au ataşat câţĭ-va profesorĭ dela gimnasiu, carĭ vor preda de acuma înainte şi la şcóla civilă de fete. — La teologie au fost numiţĭ ca profesorĭ domnii Al. *Ciura* în locul d-lui Dr. Dăianu şi d. Octavian *Prie* în locul repausatului Vas. Raţiu, ér la gimnasiu au fost numiţĭ doi profesorĭ noi în persónele d-lor Augustin *Caliani* şi Eugen *Pantea.*

Ungurii din România. Se scie, că mii şi mii de Ungurĭ, mai ales Sĕcui, emigréză în România, unde fac banĭ frumoşĭ Foile unguresci se arată fórte îngrijate de copiiĭ acestor Ungurĭ, că îşĭ vor perde naţionalitatea, neavênd şcolĭ unguresci în România. Mai anul trecut s'a înfiinţat în Predeal o şcólă unguréscă pentru copiiĭ lucrătorilor ungurĭ dela stabilimentele industriale din Azuga, Buşteni, Sinaia. Acum se plănuesce înfiinţarea unui internat pe lângă şcóla din Predeal. Protopopul evangelic Masznyik din Săcele va face o propunere la congresul sĕcuiesc, ca Ciangăii evangelicĭ din România sĕ fie încorporaţĭ la eparchia evanghelică din Braşov. In budgetul statului se află elocată suma de 50,000 corone pentru ajutorarea şcolilor maghiare din România. „Bud. Hirlap“ dojenesce guvernul, că n'a pus în budget o sumă mai mare. — Din tóte acestea vedem, că Maghiarii vor sĕ-şĭ întindă jurisdicţiunea bisericéscă şi asupra coreligionarilor lor din România. De ce nu-i împiedecă mai bine, sĕ nu emigreze, şi de ce nu le asigură traiul aicĭ acasă?

O nouă lucrare de literatură populară. Ministrul român de culte d-l Haret a hotărît sĕ tipăréscă o lucrare de literatură populară pentru bibliotecĭ şi şcóle, care sĕ cuprindă pe cât posibil întrega activitate literară a României, începênd din timpul cronicarilor şi sfîrşind cu timpurile de faţă. D-l ministru a însărcinat pe d. Al. Vlahuţă sĕ întocméscă acéstă lucrare cu competenţa-i în destul de cunoscută şi apreciată. Volumul se va imprima în 1000 esemplare pe spesele ministeriului, ér autorului i-se va plăti o retribuţie pentru munca, ce va depune. Étă autorii, carĭ au fost desemnaţĭ de ministeriul instrucţiunei pentru a figura în volumul de faţă: Din literatura populară: V. Alexandri, I. Bibescu, Elena Sevastos, Gh. Madan, M. Pompiliu, S. Fl. Marian, colindele plugului, cântările de nuntă, anecdote populare de Th. Speranţă, etc. Din literatura propriu ḑisă: V. Alexandri, M. Eminescu, Eliad Rădulescu, Iulia Haşdeu, Gh. Coşbuc, Gh. Creţeanu, Gr. Alexandrescu, Iancu Văcărescu, N. Nicoleanu, C. Konacki, B. P. Haşdeu, Al. Sihleanu, N. Beldiceanu, I. Neniţescu şi R. Roman, — apoi diferite romanţe şi melodii naţionale, hore, sêrbe, doine etc., culese din gura poporului nostru, — carĭ adesea-orĭ ne farmecă prin puterea de concepţie şi prin talentul cu care sunt scrise, mai mult de cât bucăţile din literatura cultă. Mai multe bucăţĭ vor fi publicate cu litere chirilice, pentru a păstra vechia lor originalitate prin caractere de scriere. Lucrarea în întregime va trebui sĕ fie terminată la anul viitor, când se va presinta ministrului manuscriptele pentru a-se imprima.

Propaganda revoluţionară în Rusia. Ḑiarul „*Munchener Allgemeine Zeitung*“ publică circulara ministrului de interne al Rusiei Plehwe, cătră guvernatorii provinciilor, prin care le recomandă sĕ supraveghieze şi sĕ reprime propaganda revoluţionară. In circulară se ḑice, că pricina principală a revoltelor ţĕranilor a fost „societatea secretă pentru drepturile poporului“, care s'a încercat sĕ organiseze massele pentru rĕsvrătiţĭ, fondând comitete secrete în tótă Rusia şi trimiţĕnd pretutindenĭ agenţĭ.

Sfăşiarea unui stég unguresc. Din Nikince (Croaţia) se scrie, că în nóptea de 18 August un stég unguresc, pe care preotul reformat din acea comună l'a pus pe casa sa, a fost sfăşiat şi rupt în bucăţĭ la îndemnul capelanului Vukovicĭ. In comuna *Gospicĭ* s'a întêmplat de asemenea o rupere de stég unguresc. Capelanul Vukovicĭ a pus la casa sa un stég împĕrătesc negru-galbĕn. — De aicĭ se vede, că în Croaţia tricolorul unguresc nu se bucură de mare trecere.

Numirĭ în armată. Ministrul comun de rĕsboiŭ a numit aspiranţĭ de ofiţer (c. off. Stellvertreter) pe următorii absolvenţĭ ai şcólei de cadeţĭ din Sibiiu: Pompeiŭ Andrea la reg. de inf. nr. 1, Simon Lateş la reg. nr. 73, Gheorghe Munteanu la 76, Ovidiu Ivaşcu la 75, I. Bisa la nr. 4. C. Balteş la 99, I. Albon la 98, Traian Popa la 97, Moise Rişcuţa la 92, Valeriu Şandor de Viştea la 33, Ştefan Turtureanu la 83, Emilian David la 61, Alexandru Maniu la 61, Ioan Posmuşianu la 9, Nic. Mărgineanu la bat 11 de vênătorĭ. De la şcóla de cadeţĭ din Timişóra: Eremia Hamza la 64, Teodor Serb la 2.

Érna în Bucovina. Din districtul Câmpulungului se scrie, că s'a arătat diminéţa în 14 August zăpadă. Vêrfurile cele mai înalte din munţĭ sunt acoperite cu zăpadă, adecă: Giumălăul, Ouşorul, Suhardul etc., aşişderea munţii din părţile Ardealului şi Ungariei: Omul, Rătunda şi Ineul s'au vĕḑut albe de zăpadă, pare că ar fi în mijlocul ernei.

Óspeţĭ din România în Braşov. D-l M. *Fălcoianu*, advocat din Brăila, locotenent de artilerie în reservă şi sportsman bine cunoscut în România, a plecat aḑĭ din Braşov împreună cu doi prietinĭ d-nii Th. *Panas* proprietar şi B. *Clony* advocat şi publicist, pentru a se reîntórce în ţéră prin pasul Oituz după o şedere de trei ḑile în oraşul nostru. D-sa a făcut cursa Brăila-Braşov prin Buzĕu, Ploieştĭ, Sinaia cu dockarul d-sale cu patru caĭ în trei ḑile pe un parcurs de 304 km. Caii sosiţĭ în perfectă condiţiune făceau plăcere la vedere după un drum pe atât de lung, pe cât de accidentat. Până la Braşov d-sa mai fusese însoţit şi de d-l Grigore *Filodor*, judecător, şi *Niculescu*-Ianca proprietar. Acéstă cursă d-l Fălcoianu a făcut'o pentru a căpĕta nota justă a mersului şi antrenamentului cailor d-sale, voind în curênd a face cursa Bucurescĭ-Budapesta.

Bancnotele de 5 şi 50 fl. Până la finea lui Iulie a. c. s'au retras deja din circulaţie bancnote de 5 şi 50 fl. în valóre de 108.131 milióne fiorinĭ. Retragerea completă a acestor bancnote se va termina deja în tómna acestui an.

O nouă afacere de spionaj. Se anunţă din Roma, că s'a descoperit un complot pentru a se vinde Franţei planurile fortificaţiunilor maritime dela Spezia. Au fost arestaţĭ principalii vinovaţĭ. Intre cei compromişĭ este şi un personagiu din marina francesă. Planurile ar fi fost plătite cu 1 milion şi jumĕtate de francĭ. Furierul de marină, care a denunţat complotul, a fost înaintat în grad.

Producţiunea untului din lumea întrégă. După ultima statistică, ţĕrile cu populaţia albă au la un loc 63,880,000 de vacĭ, carĭ produc anual 2,640,000 tone de unt şi de brânză. Aceste vacĭ presintă un preţ de vr'o ḑece miliarde de francĭ. Statele-Unite au îndoit atâtea vacĭ cât are Germania. In Europa numai Rusia are un numĕr mai mare de vacĭ, adică 10 milióne. Nicĭ o ţĕră nu produce, în raport cu estinderea şi cu numĕrul locuitorilor sĕi, atât unt cât Danemarca. După acéstă ţĕră, locul de frunte îl ocupă Franţa.

Membrii corului bisericei gr. or. din Braşovul-vechiŭ invită la petrecerea de vară împreunată cu cântări, ḑeclamaţiunĭ şi teatru, ce se va aranja Duminecă în 18 August v. (31 August n.) 1902 în grădina hotel. „Pomul verde“ din Braşov, la cas că timpul va fi nefavorabil, petrecerea se va ţiné în „Pavilionul de sticlă“ Corurile se dirigiază de d-l *Nicolae Oancea* jun. Inceputul la 7½ óre séra. Intrarea de persónă 1 cor., de famile (à 3 persóne) 1 fl. 20 cr. Venitul curat este destinat pentru mobilarea şcólei române gr. or. din Braşovul-vechiŭ. — Ofertele marinimóse se vor publica în ḑiar.

Programul: 1) Musică. 2) „Sai Române“ horă de T. Czernyi, esecutat de corul membrilor. 3) „Ţiganul şi sfinţiĭ“ anecdotă poporală de Th. Speranţă, declamată de d-l Ioan Aldea. 4) „Sciĭ mândro“ cântec poporal de Tim. Popovicĭ, esecutat de corul membrilor. 5) „Tramvaiul electric“, canţonetă comică de * * * 6) Musică. 7) Teatru: „Ştefan Hudicĭ“, comedie într'un act de V. G. Morţun. Rolurile le au d-nii: I. Tampa, I. Onea, D. Puiu, N. Florea şi d-şórele M. Rusu, M. Jianu. După producţiune urméză dansul.

Pe calea acésta se invită toţĭ binevoitorii şi sprijinitorii culturei poporului român.

Corul plugarilor rom. din Bod va da o representaţie teatrală împreunată cu joc, Joi, în 15 August v. (28 August n.) 1902. Se vor juca piesele: „Arvinte şi Pepelea“, de V. Alexandri. „De nĕcaz“, de Th. Speranţă. Inceputul la 7 óre séra. Preţul întrărei: Locul I 1 cor. Locul II 60 banĭ Ofertele marinimóse se vor publica.

În Brad se va da o representaţie teatrală la 28 August st. n. în hotelul „Central“ de acolo. Venitul curat e destinat pentru masa studenţilor dela gimnasiul român gr. or. din Brad. Intrarea: loc I 2 cor., loc II 1 cor. 60 banĭ, parter 1 cor. Se va juca piesa „Caste Diva“ de Haralamb G. Lecca. După representaţia teatrală urméză dans.

Musica orăşenéscă va cânta sĕptĕmâna viitóre: Duminecă la 11 óre a. m., Lunĭ la 6 óre d. a., Marţĭ la 8 óre dim., Miercurĭ la 8 óre dim., Joi la 8 óre dim. pe promenada de jos, Vinerĭ la 6 óre d. a. în parcul Rudolf şi Sâmbătă la 8 dim. pe promenada de jos.

Se aduce la cunoscinţa on. public, cumcă aḑĭ s'a deschis, în şcóla de gimnastică săséscă (sala de musică), esposiţia de tablourĭ a talentatului dér artei sale prea curênd răpitului, pictor Emeric Tamas. Intrarea 40 banĭ.

Ce e bun, nu e scump. Se atrage atenţiunea on. public strĕin, că la cumpĕrăturile ce le face, sĕ aibă în vedere firma *M. L. Laszló succesor Iuliu Popp*, têrgu Inului 29. Piaţa Francisc Iosif, unde se vînd cu preţurĭ reduse toţĭ articulii de seson.

Noul cosmetic este la noi veritabilul lapte de castraveţĭ englezesc al lui *Balassa*, care face sĕ dispară în câte-va ḑile pistruile de pe obraz, petele de maiŭ şi tot felul de nĕcurăţeniĭ ale feţei. Netezesce sbârcelele şi înviorézǎ pielea. In Anglia damele nu întrebuinţéză alt cosmetic, decât lapte de castraveţĭ, 1 sticlă 2 coróne, săpun de castraveţĭ 1 corónă, pudră 1 cor. 20 banĭ. Se trimite cu poşta de farmacistul *G. Balassa* din Timişóra. Se găsesce în tóte farmaciile.

Adunarea generală

a reuniunei învĕţătorilor românĭ dela şcólele confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII.

(Fine)

Preşedintele reun. d-l T. Ceontea închină pentru Majestatea Sa Monarchul. D-l prof. Ioan Groza pentru Metropolitul, Ioan Vancu pentru preş. T. Ceontea, d-l jude în pensiune A. Şterca Şuluţ pentru învĕţătorĭ. Deşi bĕtrân de ḑile, dér cu o inimă ce sémĕnă a unui tînĕr, sciŭ sĕ escite focul simţĕmêntului românesc în ascultătorĭ. A fost viu aplaudat.

P. Givulescu închină în onórea representantului V. Consistoriu V. Goldiş. Toasturile oficióse abia ajungeau la rênd. D-l Şuluţ se ridică din nou şi toastéză pentru dame, ḑicênd că strămoşului Adam i-a mai plăcut afară din raiu cu soţia, decât în raiŭ singur.

Judele regesc d-l Frits făcênd asemĕnare între chemarea judecătorilor regescĭ şi a învĕţătorilor, ḑice că toţĭ au unul şi acelaşĭ scop. Pe când însĕ judecătorii regescĭ caută îndreptarea omului, după-ce a comis pĕcatul, învĕţătorul nisuesce a stîrpi din rădĕcină pĕcatul pentru-ca sĕ nu se comită; toastéză pentru, corpul învĕţătoresc. Iuliu Grofşorean toastéză pentru d-l protopop Ioan Groza şi comitetul de primire.

Vice-preşedintele Iosif Moldovan pentru protopretorul Dr. Lengyel Şandor şi judecătorii regescĭ Frits şi Galfy.

Protopretorul lăudând pe învĕţătorii românĭ că îşĭ iubesc neamul şi limba, îi îndémnă a-şĭ iubi şi mai departe. şi a rĕspândi şi mai departe iubirea de neam, pentru-că acei ce-şĭ iubesc neamul, iubesc şi patria; închină pentru buna înţelegere între Românĭ şi Ungurĭ. Nimerit i-a rĕspuns d-l preot din Almaş Cornel *Lazar*, ḑicênd că aştéptă, ca ideile desfăşurate sĕ se traducă în fapte, aplicându-le toţĭ cei chemaţĭ, premergênd cu esemplu cei-ce stau în fruntea administraţiei, şi atuncĭ înţelegerea urméză dela sine. D-l secretar consistorial V. Goldiş închină pentru preoţime şi pentru d-l Petrovicĭ, prof. în Braşov, şi Pompiliu Dan, rectorul internatului din Beiuş.

D-l Dr. Petrovicĭ uréză învĕţătorilor duchul de care trebue sĕ se inspire şi-i face apţĭ de vocaţiune. S'a mai toastat pentru d-nii profesorĭ din Brad C. Costin şi I. German, pentru delegaţii bihorenĭ, pentru preşedinţii despărţĕmintelor etc.

Fiind între membrii şi óspeţii reuniuniunei, tinerĭ, dame şi d-şóre, încât ar fi fost de ajuns şi pentru douĕ balurĭ, ér musica dela Teiuş era în stare sĕ reîntineréscă pe vre-o câte-va minute şi pe cea mai slaba babă, nu e mirare, că sala-cort a d-lor Moldovan-Milian, în séra de 18 Iulie, era ticsită de public. Şi încă ce public?! Gingaşĭ fluturei în colorile cele mai variate. Erau şi bidigănii răpitóre, vulturĭ, şoimĭ, carĭ prindeau câte-un fluturaş şi sbura cu dênsul cât era sala, de-i perdeai din vedere.

Intre dame şi d-şóre escelau cele în costum naţional. Costumul ardelenesc îl representa d-nele *Joldea* şi *Vidu*, d-şórele *Moldovan*, *Lucacĭ* şi *Turuc* din Halmagiu. Cel de pe Criş d-na Elena *Novac*, din Almaş, ér cel de pe câmpie d-şóra Măriora *Musca*, din Comloş.

Dintre multele d-ne şi d-şóre am putut nota pe d-nele: Rob, Milian, Moldovan, Bulbocă, Turuc, Stéger, Petrescu, Niga, Szilagyi, Weisz, Scher, Kadár, Szanto, C. Maluta (din Halmagiu), Grofşorean (Galşa), Doboş (Şiria), Ionescu, Ciucĭ, Grozescu (Banescĭ), Karacsonyi (Iosaşel), Boscaiu (Bodescĭ), I. Birdeau (B. Ineu), Hereţ (Repsig), Moţocan, Dragancea (Cil), Grozav (Bonţescĭ), Leucuţa (Pil), Sala (Vascău), Rafila (Derna), Gergarĭ, Costin (Moroda), Borlea, Stoia (Cuiedi), Purcarĭ, Stef. Vancu (Arad), Tisu (Ţebea), Popescu (Covasinţ), Ignuţa (Ternova), vĕd. Cornelia Olar (Arad), Ometa (Brad), S. Plaşa (Sobotel), Micluţa (Poenarĭ).

D-şórele Maria Ivan, Giula Ometa, (Brad), Costina (Aciua), Leuca (Pâncota), Muntean (Buştenĭ), Pintea (Seleuş), Turuc (Hălmagĭ), Popescu (Covăsinţĭ), Maci (Zimbru) Ersilia Stef (Cuvin), S. Vodă (Şilindia), surorile Carocioni (Josăşel), Kádár (Halmagi), A. Ţapoş (Otlaka), E. Gergari (Miroda). I. Nasticĭ (Agriş), M. Ionescu (Ciucĭ), A, Ciora (Curticĭ), surorile Bărăbaş (Pâncota), O. Leuca (Madrijescĭ), Costanta Ilica (Bodescĭ), S. Popovicĭ (Petriş) şi altele a căror nume nu l'am sciut.

Jocul s'a continuat cu animaţie tótă nóptea, care spre părere de rĕu a dansatórelor a trecut mai iute ca altă dată.

Sâmbătă la amiaḑĭ, după încheierea adunării generale, o parte din public, care avea intenţiunea sĕ facă escursiune la muntele „Gaina“ la „têrgul moţilor“, a remas a se pregăti de cale, ér mulţimé, vr'o 120 în frunte cu vice-preşedintele Iosif Moldovan, am plecat cu trenul spre Brad, centrul cultural românesc în fostul Zărand, acum com. Hunedórei. La Baia de Criş vr'o 15 tinerĭ, indignaţĭ de graba maşinistului, au preferit a călĕtori pedestru până la Brad, numai ca sĕ nu fie împiedecaţĭ în contemplările mai de aprópe a locurilor sfinte pentru românĭ; astfel au peregrinat dela locul, unde „regele munţilor“ *Avram Iancu* şi-a dat ultima resuflare, până la Ţebea, unde-şĭ află odihna vecînică la umbra gorunului secular, numit „gorunul lui Horia“.

La sosirea în Brad d-nii profesorĭ ai gimnasiului, în frunte cu d-l director G. *Părău* şi cu d-l protopop V. *Dămian*, însoţiţĭ şi de alt public, ne-au întîmpinat urându-ne un bun sosit.

Aicĭ ne-am întrunit la o masă comună la care d-l învĕţător Petru *Vancu* a colectat în pripă suma de 64 cor. pentru masa studenţilor dela gimnasiul din localitate, legând astfel şi o amintire de escursiunea nóstră

După ce am visitat gimnasiul, P. O. D. protopop şi d-nii profesorĭ ne-au condus la „Steampurĭ“, o fabrică unică în felul ei a unei societăţĭ germane, care esplotéză băile de aur dela „Barza“.

Direcţiunea acestei fabricĭ cu tótă afabilitatea ne-a pus la îndemână călăuzĭ, carĭ ne-au dat esplicaţiunile necesare.

Am vĕḑut tóte lucrările, carĭ se fac de când se scóte piatra din bae, pisarea, spălarea, culegerea atomilor de aur, amalgamisarea cu mercuriu până sĕ trămite la topire.

La sosirea din băi, d-l profesor V. *Boneu* ne-a pus la disposiţie cuartire.

Pentru tóte ostenelele şi primirea cordială, priméscă şi pe astă cale, atât P. O. D. protopresbiter V. *Damian*, cât şi d-niĭ profesorĭ V. *Boneu* şi ceilalţĭ, mulţămitele nóstre.

Pentru séra ne-am întrunit érăşĭ în „Hotelul central“ la convenire, care s'a prefăcut în petrecere cu joc până în zorĭ de ḑi, când o parte s'a dus la tren, ca sĕ profite şi de scaldele din Vaţa, până la plecarea şi respective sosirea trenului dela 1 óră, când cu toţii ne-am împrăsciat pe la căminele nóstre, ducênd cu noi suvenirile cele mai plăcute.

Sylvan.

Anunţ şcolar.

Anul şcolar 1902—1903 la gimnasiul nostru român gr. or. din Brad, se va începe în 1 Septemvrie st. vechiu. Inscrierile şi esamenele de emendare se vor face din 1—5 Septemvrie v., ér elevii din cl. IV gimn., carĭ au obţinut câte 1 nesuf. au a se presenta la esamenul de emendare în 13 şi 14 August st. v.

Tinerĭ carĭ doresc a fi primiţĭ în cl. I gimn. séu şi în clasele normalĭ adnectate, — sunt datorĭ a-se presenta la direcţiunea gimnasială. însoţiţĭ de părinţii séu tutorii lor provĕḑuţĭ cu estrase de botez, cu testimoniile şcolare din semestrul ultim, eventual şi cu adeverinţă de revaccinare.

In cl. I gimnasială se primesc numai acei elevĭ, carĭ au împlinit etatea de 9 anĭ, dér nu sunt mai bĕtrânĭ de 12 anĭ.

In privinţa primirei séu neprimirei elevilor mai bĕtrânĭ de 12 anĭ, decide conferinţa profesorală.

Se atrage decĭ la acest loc, atenţiunea părinţilor a-şĭ aduce de timpuriu pe fiiĭ sĕi la scólă, ér nu după ce trec peste etatea prescrisă de lege.

Elevii din şcólele poporale se vor supune unui esamen, şi se vor primi după pregătirile lor în cl. III séu IV normală, eventual chiar şi în I gimnasială.

Gimnasiul nostru, deşi nu dispune de capitale marĭ, totuşĭ oferesce elevilor sĕi mai multe favorurĭ.

I. Didactrul peste tot, e fórte moderat. — In cl. III normală nu e chiar nimic; în cl. IV norm. numai 6 cor. la an.

In gimnasiu, elevii de rel. gr. or. și gr. cat. din tractele Bradului și Halmagiului plătesc 16 cor. la an; streinii 24 cor.; pentru bibliotecă și unii și alții 2 cor., ér în fondul elevilor bolnavĭ 1 cor.

Aceste taxe se plătesc séu de-odată, cu ocasiunea inscrierei, séu în două rate, jumĕtate la început, jumĕtatea a doua în luna lui Februarie.

Elevii sĕracĭ, diligențĭ și cu purtare morală bună, se scutesc de didactru".

II. Elevii, în cas de bólă, primesc medicină gratuită, și sunt visitațĭ gratuit prin medicul institutului nostru.

III. Toțĭ elevii diligențĭ și cu purtare morală se bucură de ceva favor, séu se elibereză de didactru, séu se primesc la „Masa studenților", séu primesc ajutóre în banĭ, séu din ofertele dela societatea de credit și de economii „Crișana" din loc, din fundațiunea „Șaguna", séu din fondul de „Premii", carĭ sunt tot atâtea isvóre modeste ale institutului nostru.

Pe basa acestor favorurĭ, mĕ adresez către M. On. D. Inspectorĭ districtualĭ și directorĭ școlarĭ, rugându-i cu tótă onórea ca: în interesul poporului nostru și al tinerimei nóstre școlare, sĕ binevoiéscă a sfătui pe părinții elevilor sĕ-șĭ trimită pe fii sĕi — la timpul prescris de lege, — la institutele nóstre de învĕțămênt din loc. în gimnasiu, unde se împărtășesc de mai multe beneficii, séu și în clasele normalĭ, unde au a se pregăti bine, și li se pune basă solidă pentru continuarea cu succes a studiilor, în clasele gimnasialĭ.

Brad, în 17 Iunie 1902.

stimător:
Georgiu Părău,
director gimnasial.

Cuvênt funebru

rostit de *I. Dariu* cu ocasiunea înmormêntării învĕțătorului dirigent *Domețiŭ Dogariŭ*, intêmplată la 19 Iulie (1 August) 1902.

„Ce te legenĭ, codrule,
Fără plóie, fără vênt,
Cu crăngile la pĕmênt?
— De ce nu m'așĭ legăna,
Décă trece vremea mea!
Ḑiua scade, nóptea cresce,
Și frunzișul mi-l răresce.
Bate vêntul frunza 'n dungă,
Cântăreții mi-ĭ alungă."
Eminescu.

Stimațĭ și triștĭ ascultătorĭ! Cu durerósa ocasie de față, fără voia mea și póte nicĭ tocmai potrivit cu obiceiul locului, mi s'au impus ca de la sine aceste cuvinte ale marelui cântăreț al nostru — Eminescu. Stând lucrul astfel, mĕ vĕd silit ca împrejurul acestor cuvinte sĕ-mĭ țĕs trista mea vorbire de acum. Atuncĭ sub codrul cântărețului numit nu trebue sĕ înțeleg tânguirea codrului din tómna târḑie, când încep a bate vênturile recĭ și crude ale ierneii, care îĭ rup multe ramurĭ și rămurele, ba și arborĭ întregĭ, îl despóie de frunza sa, podóba sa, și-ĭ alungă cântăreții, desmerdarea sa; ci trebue sĕ înțeleg némul nostru românesc cu tóte nevoile sale în timpurĭ de restriște și durere; în timpurĭ de redeșteptare și înaintare.

In înțelesul acesta de ce nu ne-am legăna și noi ca și codrul, nu de slăbiciune, ci îngândurațĭ, când vedem că rênd pe rênd, unul câte unul, ni se duc dintre noi cei mai scumpĭ și mai iubițĭ ai noștrĭ! De ce nu ne-am legăna, când bate vêntul sorții frunza codrului nostru în dungă și cântăreții ni-ĭ alungă; când ne răpesc apostolii noștri marĭ și micĭ din tóte părțile, cântăreții deșteptării și culturii nóstre preste tot! Când vine dulcea primăvară, codrul își capĕtă frunza éră, cântăreții îĭ revin, și din nou rĕsună glasul sĕu de bucurie. Cântăreții noștri din trecut se duc ei óre unde, dér pace sĕ-ĭ mai vedem, sĕ-ĭ întîlnim și sĕ-ĭ mai auḑim! De ne-au făcut cum-va vr'unul dintre ei și vre-un rĕu, legea lui Isus ḑice: sĕ-ĭ iertăm, de ne-au făcut însĕ bine: plângem cu durere după ei și greu ne mângăiem și ajutăm în lipsa lor!

Numai decât taina vieții ne pune o ildă înainte prin tristul cas de față. Adĭ rășĭ o crenguță și încă una dintre cele nai marĭ și mai nobile ale codrului nostru 'a rupt de noi prin vêntul sorții nemilóse, i acum stă culcată la pămênt. Tulpina, de nde s'a rupt, simte mare durere și amar lânge după ea. Până ce va cresce alta în cul ei de aceeașĭ valóre, mai trebue vreme; ână atuncĭ vêntul rupe alta și astfel du- erea nu scade nicĭ odată dintre noi.

Multe păsĕrele 'n codru, mulțĭ copi- șĭ de ai D-Vóstră îșĭ vor fi aflat odihna, ângăierea, leagănul și scutul pe acéstă nobilă crenguță. Și cu multă bunăvoință și grijă i-a scutit de ploi, de furtunĭ și de ómenĭ rĕĭ. Dér décă unele dintre ele îșĭ vor fi făcut și cuibul pe acéstă crănguță, décă mulțĭ dintre copilașii D-Vóstră îșĭ vor fi întemeiat căsuțele și fericirea lor numai pe temeiul cunoscințelor câștigate de la dênsul! Vor fi pe departe aceia, dér póte și aicĭ se vor afla și inima lor recunósce acésta în taină.

Nu sciŭ, décă toțĭ vor fi avut séu vor avé vre-o recunoscință de bună găzduire ce au avut'o pe acésta rămurică! De nu vor recunósce toțĭ dintre ei binefacerile primite de la ea, mărturisesc eŭ, tot ca rămurică vecină cu ea de atâța anĭ; de nu va fi de ajuns acésta vețĭ mărturisi toțĭ dintre D-Vóstră, vor mărturisi toțĭ câțĭ l'aŭ cunoscut, căcĭ cu toții suntem rămurele orĭ vlăstarĭ — surorĭ și frațĭ din pomul cel mare al neamului românesc.

Câte-odată rămurelele din pom se mai și isbesc, séu se lovesc orĭ sĕ frécă unele de altele din pricina vêntului, care la face și rĕu și bine: bine le face așa, că le mai scutură de omidĭ și rĕu le face, când le frécă și le alungă cântăreții dintre ele. Aci înțeleg pe ómenĭ cu daraverile și frecările dintre ei, ér sub vênt neînțelegerile dintre ei și acestea mult rĕu le pricinuesce lor pe lângă prea puținul bine ce li-l dau în schimb.

Acum sĕ schimbăm și noi rămurelele cu cântăreții codrului.

Mulțĭ cântăreți are codrul nostru, dér póte că cei mai însemnațĭ sunt *preoții* și *invĕțătorii* de tóte gradele. Ei ca și rêndunelele séu ca ciocârlia plugarului trebue sĕ sĕ scóle de diminéță și sĕ deștepte din somn pe cei-ce dorm: unii pe cei marĭ, alții pe cei micĭ și împreună și în bună înțelegere sĕ facă bine la ómenĭ, ca astfel sĕ nu sĕ mai tânguéscă codrul, că ḑiua scade, nóptea cresce și frundișul il răresce. Sĕ créscă ḑiua și nóptea sĕ scadă: sĕ se înmulțéscă lumina și cultura și sĕ scadă întunericul și neînțelegerile între ómenĭ!

Scumpul nostru rĕposat de adĭ fie ca rămurică, fie ca un cântăreț din codrul nostru, adecă ca învĕțător în acéstă frumósă comună, multe păsĕrele a legănat, a scutit și le-a apărat de rĕu; mulțĭ copilașĭ de ai D-Vóstră i-a deșteptat și cu multa rîvnă i-a îndreptat pe calea virtuții și a luminei dumnedeescĭ, ca astfel cu demnitate sĕ trăiască în lume și pe cale onestă sĕ-șĭ câștige în lume pânea cea de tóte ḑilele.

Și era mare maestru rĕposatul într'ale școlei; ca el mai puținteĭ. E convingerea mea întemeiată și nestrămutată. Ḑică cine ce va vré. Vrednicul dascăl *Domețiŭ Dogariŭ* într'o mână purta lumina și condeiul și în cea laltă virtutea, și din tóte împărția necontenit și din abundență orĭ pe unde ajungea. Unde nu ajungea cu cuvêntul. trimetea în scris. Și mult a scris rĕposatul: cărțĭ didactice bune, tractate pedagogice de interes general, scrierĭ poporale destul de interesante și folositóre poporului nostru. Mulțĭ s'au împărtășit din munca lui rodnică în decurs de 37 anĭ, cât a funcționat dênsul ca învĕțător.

Rĕposatul făcea parte din pleiada de vrednicĭ dascălĭ din era ceva mai veche a desvoltării nóstre culturale actuale. In deosebĭ ce vĕ privesce pe D-Vóstră, Românii săcelenĭ, rĕposatul mai era singurul din acea cunună de harnicĭ dascălĭ, ce i-ațĭ avut în trecut, cum erau de pildă: Teslovanu, I. Dorca, I. Petric, Anăstase Bârsanu și alțĭ câțĭ-va.

Hărnicia și cunoscințele lor întinse și practice n'au fost o binefacere numai pentru D-Vóstră Săcelenii, ci ele s'au întins ca o plóie măniósă în timp secetos până în cele mai marĭ depărtărĭ ale neamului și ale patriei nóstre.

Acum piere ca fumul orĭ ce îndoială dinaintea nóstră. Sute și mii de fii ai D-Vóstră, ba cei mai mulțĭ dintre D-Vóstră înșĭ-vĕ v'ațĭ adăpat împreună din fântâna cea nesecată a cunoscințelor și faptelor acestor neuitațĭ dascălĭ; sute și mii, orĭ pe unde îĭ va fi dus sórtea, îșĭ vor aduce cu drag, cu recunoscință și cu pietate aminte de scumpii și prețuiții lor dascălĭ de odinióră.

Dér décă rĕposatul era un adevĕrat și harnic dascăl românesc, era și un bun și devotat părinte până la ultima jertfă familiei sale, pe care a iubit'o și îngrijit'o ca pe ochii sĕi din cap.

Tot astfel era dênsul și ca membru al acestei parochii, ca membru al reuniunei, apoi al conferenței nóstre învĕțătorescĭ din împrejurimea acésta și în sfîrșit în orĭ ce cerc de activitate publică și privată.

Dându-ne pe scurt sémă de perderea ce am suferit acum, vom constata că:

Școla română a perdut în dascălul Domețiŭ Dogariŭ pe unul dintre cei mai deșteptĭ și însuflețițĭ apostolĭ ai ei;

Noi colegii sĕi de apròpe și din depărtare am perdut pe unul dintre cei mai harnicĭ și mai devotațĭ interprețĭ ai intereselor nóstre învĕțătorescĭ.

Comuna acésta un bun pilduitor la vreme de grea încercare;

Familia s'a a pierdut scutul și razimul ei;

Cunoscuții sĕi un bărbat sincer și fără vicleșug;

Eu am perdut pe un ortac harnic de muncă, pe un însoțitor credincios în calea mea, și nu mĕ pot mângăia de perderea lui, precum nu se putea consola Calipso de depărtarea lui Ulysse.

Cu alte cuvinte codrul nostru a perdut o ramură trainică și vênjósă, care împreună cu cele lalte ramurĭ ale lui înfrunta cu putere furtunile năvalnice ce încércă ḑilnic sĕ-l rupă și sĕ-l culce la pămênt. A perdut o ramură, care da roduri bune și alese, din carĭ mulțĭ s'au înfruptat. In acelașĭ timp codrul nostru a perdut un cântăreț vestit al deșteptării sale. Și în urmă ce-a rĕmas? Jale, regret și durere de ajuns.

Mâna sorții a lucrat așa, destinul a dispus și provedința a făcut, cum a vrut.

In fața acestei triste stărĭ și constatărĭ cu inima înfrântă de durere ne luăm ultimul adio de la rĕposatul și împodobit cu meritele sale câștigate cu zel și demnitate între noi, ca și pomul încărcat de rodurĭ bune, sĕ-l lăsăm a porni pe calea vecĭnicei, pe calea ce duce de-a dreptul la tronul dumneḑeirei, spre a-șĭ lua aci plata și rĕsplata meritată după vrednicia sa și cununa cea nevestejită

Că nu e bine sĕ plece omul gol de aicĭ pe calea cea mai lungă și mai necunoscută, ce o face el în lume. Pentru trup e cea mai scurtă și mai neobositóre — de acasă și până la gropă, pentru suflet, partea cea mai alesă din el, e cea mai lungă și mai anevoiósă, dér póte cea mai fericită.

Vine-un fiŭ din depărtare cu o cunună de fapte bune spre casa părintéscă, spre casa Tatălui ceresc.

Dómne, prea bunul nostru Părinte, cu ferbinte rugăminte stăm toțĭ înainte Ta și cucernic Te rugăm a-l primi între aleșii Tĕi și al pune: unde nu este durere, nicĭ întristare, nicĭ suspinare, ci viață fără de sfêrșit. Dă-ĭ lui în schimb o cunună ceréscă pe capul sĕŭ, că întru ale Tale a lucrat; binecuvêntéză munca sa de pe pămênt și fă Dómne ca la vreme sĕ dea rodurĭ bune spre folosul nostru și spre mărirea Ta. Pe noi pe toțĭ ne mângăie, ér pe cei mai scumpĭ ai casei sale, familia sa, binevoiesce a o lua sub sfânta și înțelépta Ta grijă și pază, Amin!

Esposițiile industriale din Sibiiŭ.

(*Termin prelungit*).

Prin adresa nóstră cu data 20 Iulie n. c., am rugat primăriile nóstre comunale respective oficiile parochiale, ca în scopul asigurării bunei reușite a esposițiilor nóstre industriale, ce se vor aranja în luna Octomvrie c. aicĭ în Sibiiŭ, sĕ binevoiéscă:

1. a lucra la instituirea a câte unui comitet din familiile fruntașe, carĭ sub conducerea celei mai cu vază din comună sĕ adune, pe lângă consemnare, obiectele vrednice de espus;

2. a crea din mijlócele comunei câte unul séu mai multe premii în bani, premii carĭ sĕ porte numele comunei și sĕ se decérnă fie pentru produse din industria profesională, fie din cea de casă;

3. a stărui pe lângă junii (feciorĭ și fete) din comună, sĕ se deprindă sub conducerea celui mai destoinic în jocurile usitate în comună, cu carĭ sĕ se producă la sĕrbătorile împreunate cu esposiția, și în fine.

4. a ne transpune până la 15 August a. c. raport despre tóte cele duse în îndeplinire.

Avênd în vedere, că din mai multe părțĭ suntem rugațĭ a mai amâna terminul pentru înaintarea raportului — ne luăm voe a vesti pe toțĭ pe carĭ îĭ privesce, că prelungim prin acésta terminul de 15 August până la 1 Septemvrie n. c.

In ce privesce îndeosebĭ esposiția din industria profesională (meserii), la acésta se primesc ca óspețĭ meseriașĭ de-ai noștri din orĭ-care localitate cu adausul însĕ, că esponenții afară de Sibiiu nu vor primi premii în banĭ, afară de casul, că vre-unul din institutele nóstre de credit séu din comunele nóstre destinéză premiile de ele create anume pentru meseriașii din partea locului.

Diplome însĕ vor primi toțĭ.

Disposițiunile privitóre la trimiterea obiectelor etc, le vom publica ulterior.

Sibiiŭ, 5/18 August, 1902.

Pentru comitetul aranjator al esposiției:

Demetriu Comșa,
presid. Reun. agricole.

Victor Tordășianu,
presid. Reun. meseriașilor românĭ.

Literatură.

A apărut:

Episcopii **Petru Paul Aron și Dionisiu Novacovicĭ**, séu Istoria Românilor transilvănenĭ de la 1751 până la 1764, de *Dr. Augustin Bunea*, canonic metropolitan. Cu 250 documente române, maghiare, latine, francese, italiene și germane, publicate în întregime orĭ în estras. *Blașiŭ*, 1902. Tipografia seminariului archidiecesan.

Cartea acésta, pe care am anunțat'o deja și în care găsim o adevĕrată comóră de material istoric adunat cu sîrguință de albină de către învĕțatul canonic, étă că a apărut ḑilele acestea și *se póte procura la autor în Blașiŭ* (Balázsfalva) cu prețul de 4 cor. 50 banĭ (pentru România 10 lei). In adevĕr, considerând hârtia bună, tiparul elegant, garmond și petit și mărimea cărții (516 paginĭ), precum și valórea ei estraordinară, ne mirăm, cum de i-s'a pus un preț așa de scăḑut. — Nu ne îndoim decĭ, că toțĭ aceia, carĭ se intereséză de trecutul dureros al poporului român din Transilvania, acoperit în mare parte de întunerec, se vor grăbi a-șĭ procura acéstă importantă lucrare.

Câte-va momente din începuturile bisericei române, de *C. Auner.* Blașiŭ 1902. Tipografia seminariului archidiecesan. O broșură de 110 paginĭ. Prețul 20 banĭ.

NECROLOG. **Dimitrie Petrescu**, mare comerciant în Bucurescĭ, ofițer al ordinelor „Steaua României" și „Coróna României" a repausat în Pilsen (Boemia) la 13 August st. n. în etate de 56 anĭ și a fost înmormêntat la cimitirul Șerban-Vodă (Bellu) în 19 August st. n. Il jălesc Maria D. Petrescu, Dimitrie și Elena D. Petrescu, Sultana Paraschivescu, Maria A. Gheorghiu și Ana Niculescu.

— **Valeria Mitică Cucu** n. Neguț a încetat din viĕță la 22 August în etate de 16 anĭ, în primul an al căsĕtoriei sale în Brașov. Rĕmășițele pămêntescĭ ale decedatei se vor depune spre vecĭnică odihnă în cimitirul bisericei Sf. Nicolae din Prund, Duminecă în 24 August st. n. la órele 3 p. m. O jălesc Mitică Cucu ca soț, Irodion și Reveica Neguț ca părințĭ, Maria m. Rădulescu, Elena m. Argintaru, Iancu, Efrosina, Costică, Eugen și Victoria Neguț ca frațĭ și surorĭ, Ion Rădulescu și Florea Argintaru, cumnațĭ, și numĕróse alte rude.

Despre credințele deșerte ale țĕranului român.

Disertațiune ținută de învĕțătorul **Isidor Dopp**, în 3 August n. 1902 în Bandul de Câmpie la adunarea generală a despărțĕmêntului XXIV al „Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român".

— Fine. —

Décă în timpul descântecului baba cască într'una și cărbunii se duc la fundul vasului, toțĭ sunt încredințațĭ cum-că pătimașul era deochiat.

Tot cam în felul indicat mai sus se fac și descântecele pentru a-se mărita o fată, cuvintele ce se folosesc însĕ prin unele locurĭ sunt acestea:

„Foc, focușorule,
Tu te-i învĕli,
Eu te-oiŭ desvĕli;
Te-i face șerpe, bălaur
Cu solzii de aur;
Te-i duce la ursitorul meu
Care e de Dumneḑeu dat
De ómenĭ bunĭ îndemnat,
Ca sĕ-l visez la masă șeḑênd,
Vin bun bĕnd,
Pâne albă mâncând,

In braţele lui eu şedĕnd;
Pe pernă culcat,
Sĕ-l aducĭ prin pădurĭ fără sine?
Şi pe drum fără ruşine
Ca sĕ mĕ iee pe mine“.

Inainte de a isprăvi cu acest tractat scurt despre deochiŭ, în care am arĕtat şi modul în care sĕ fac descântecele, vrĕu sĕ arĕt onoratei asistenţe prin un scurt esemplu efectul descântecului, ce de comun se întêmplă în poporul nostru.

In România, locuitorul Ioan Petrescu din comuna Crevedia, judeţul Ilfov, suferia de cât va timp de frigurĭ. Sfătuit de mai mulţĭ sătenĭ sĕ se lase a fi descântat şi a i-se da doctoriĭ de cătră femeia Maria Marinescu din aceeaşĭ comună, femee un fel de doctor al comunei, nenorocitul primesce şi luând ca medicamente nisce prafurĭ, de odată simţi, că ĭĭ e şi mai rĕu, ér peste 20 minute muri.

O altă credinţă deşartă fórte rĕslăţită mai este şi credinţa despre „*Strigoi*“.

Aşa ne-am obicĭnuit cu acest cuvênt, încât pare că la audul lui un ce necunoscut ne cuprinde firea şi, fără ca sĕ vrem, ne face a tresări.

Ţĕranul român crede cum-că cel ce prinde şerpe până ’n sf. George — şi-i tae capul cu ban alb (piţulă), în gură dacă-i pun aiŭ şi-l duc la biserică în dĭua de sf. George, acela vede strigoile, le cunósce. Mai departe, décă în nóptea de sf. George te culcĭ sub vr’o grapă părăsită, încă vedĭ strigoile.

Strigoiul se póte cunósce pe ochĭ, căcĭ are ochii roşii, carĭ lăcrămézǎ mereu, şi are un fel de codiţă.

Strigoiul, décă móre, sĕ se întórcă cu faţa în jos în sicriu, sĕ i-se pună ace în urechĭ şi aiŭ în gură, căcĭ alt-cum se scólă, vine acasă, bate, omóră copii, boi, vacĭ şi tot ce-i ese în cale, că el se póte preface în lup, epure, câne, pasĕre etc.

Nu numai ţĕranul român credea în strigoi, ci după cum ne putem convinge din actele vechĭ aflate în archiva din comitatul Tolna, însaşĭ justiţia era întunecată, era ignorantă. Aşa de esemplu de la 1713 până la 1757 s’au judecat în acest comitat 25 de procese al căror sfîrşit, spre ruşinea stăpânilor din veacul trecut ai comitatului, în cea mai mare parte au fost condamnărĭ la mórte prin ardere.

O atare victimă a stupidităţii de atuncĭ a fost móşa Ecaterina Lengyel.

In procesul contra ei, chiar fiică s’a proprie a mărturisit despre dênsa, că adese-orĭ mamă-sa i-a povestit sciinţa ei vrăjitorescă. S’a lăudat, că în câmp ei îi vorbesc mai tóte firele de iérbă, tóte îşĭ spun numele, şi la urmă glăsuesce un fir mai înălţat. A mai spus fiicei sale, că la césul morţii sĕ o strîngă de degetul cel mic, căcĭ altfel nu va puté muri. In preajma morţiĭ sĕ-i pună o mătură în mână, şi când sufletul o va părăsi, va începe mătura sĕ jóce.

In urma acestor mărturisirĭ, tribunalul a adus sentinţa, ca respectiva móşe din D—Földvár, întâiŭ sĕ fie supusă la torturĭ şi în urmă sĕ fie arsă de vie. Torturile se făceau aşa, că o desbrăcau în pielea golă. Ii suceau degetele cu cleşte de fier înfierbântate şi mai pe urmă o întindeau pe o formă de cal în chipul cel mai îngrozitor şi-i dădeau foc sĕ ardă.

Femeile acusate de fărmecătorie, după cum sunt şi astădĭ, erau acelea, carĭ vindecau bolnavĭ cu erburĭ şi cu unsorĭ; câte una din ele se lăuda, că are o putere supranaturală şi că une-orĭ — ca femeile, când se supĕră pe vre-un muritor, — îşĭ bateau gura. Apoi cu astfel de ocasiunĭ, pe temeiul vre-unui cuvênt ameninţător, ajungeau sĕ fie bănuite, că sciu nu numai sĕ vindece, dér chiar şi sĕ strice, că au comunicărĭ cu dracul, ş. a. Astfel s’a lăţit în poporul ingnorant crediuţa, că aceste femei vrăjitóre sunt strigoi.

Intre credinţele deşerte ocupă loc de frunte, în unele locurĭ — şi Băbăruga. Acest act se sĕvĕrşesce în anumite timpurĭ, dér mai ales în timp de secetă, când o fetişóră e îmbrăcată în mlădiţe tinere şi colindă întreg satul, din casă în casă, cu o dróie de copii în urma ei, esprimându-se cam aşa:

Plóie Dómne plóie,
Plóie cu şiróie,
Pămêntu sĕ ’nmóie!...
Plóie Dómne plóie
Ploiţă curată,
Din cer strecurată,
Fără pic de piétră.

La fie-care casă, biata Băbărugă trebue sĕ sufere a i-se turna pe cap 2—3 găleţĭ de apă. Poporul crede, că Dumnedeu ascultă rugămintea Băbărugei şi nu peste mult va şi ploua.

Mai tóte credinţele acestea sunt lucrurĭ, carĭ ne pun în potrivă cu Dumnedeu. Babe îmbĕtrânite, carĭ cum se dice şĭ-au trăit traiul şi şĭ-au mâncat mălaiul, în bosconiturile lor chiamă în ajutor spirite necurate, bine sciind, că la lucrurĭ rele bunul Dumnedeu nu le ajută, căcĭ uitasem sĕ vĕ spun, prin vrăjire poporul îşĭ închipue un lucru supranatural. A despărţi pe doi-soţĭ, sĕu pe două persóne de sex divers, ce se iubesc şi vrĕu sĕ se căsĕtorescă, a lua laptele dela vacĭ, a lua somnul copiilor de ţiţă, a-i răpi de lângă sînul mamei lor acesta este scopul vrăjitorilor.

In comuna S., era o familie fórte fericită. Certă în casa lor nu era, batjocura şi ura aicea n’aveau loc. O babă şĭ-a propus sĕ strice casa, şi a stricat’o. Intr’una din dile, când soţul ei lipsia dela cămin, se duse baba la nevastă şi-i spune, că bărbatul sĕu stă în relaţie de dragoste cu alte femei şi că pe ea n’o mai iubesce, că dóră satul întreg o scie. A sfătuit’o bĕtrâna, că de séră, când va durmi, sĕ-i taie 2—3 fire din pĕrul capului şi pĕrul capului tăiat, sĕ-l ducă ei....

— „Ei, lasă numai, dragă, că dreg eu tóte“.

Nu mult după acésta se întêlnesce cu fericitul om. — „Mĕi Simióne! Tu scii, că eu sciu multe. Écă-ţĭ spun şi ţie una; sĕ scii, fĕtul meu, că la nópte, când vei durmi, nevasta-ţĭ va tăia grumazul. Tu însĕ sĕ bagĭ de sémă, puiul mamii, că Linuţa ta s’a îndrăgostit foc în Petrea lui Chirilă“.

Ne putem închipui urmarea. Când Linuţa vré se-i tae bărbatului din pĕr, sare speriat.... prinde briceagul nevestei.... aruncă o privire de nebun.... şi dă sĕ-i tae beregata. A fost un lucru dumnedeesc, că nu i-a tăiat’o, dér clipe bune în casa aceea n’au mai fost. Căsnicia s’a stricat şi drept urmare a şiretlicului băbesc a urmat divorţ pentru vecie.

Onorată adunare!

Am încercat, ca în câte-va cuvinte sĕ arĕt o parte din ranele naţiunii, carĭ rane sunt a-le nóstre ale tuturora. Ar fi vremea, ca sĕ mai lăsăm la o parte momelile băbescĭ, căcĭ până când noi furăm vremea lui Dumnedeu cu vrăjĭ, farmece, facerĭ şi desfacerĭ etc. până atuncĭ buruiana cresce în locurile nóstre şi ţarina vuesce de cucute. Până când noi petrecem în nescire, un Umlauft, un Eder şi alţiĭ, carĭ nicĭ nu ne cunosc, ne arată cu degetul strĕinilor, dicĕnd, că: Românul e beţiv, leneş şi trândav, că Românul e fricos, taie fugă şi papă lapte.

Şi acuma în sfîrşit după-ce judecarea lucrării mele o las în voia onoratei asistenţe, ultimele cuvinte de încheiere le adresez femeii române.

Mamă română! — Pe suflet îţĭ zace crescerea copiilor tĕi. Cresce-i în frica lui Dumnedeu, cu respectul faţă de trecutul vieţii nóstre şi cu nădejde şi curagiŭ în viitor, dă-le minte, învaţă-i a fi harnicĭ, şi mai presus de tóte dă-le carte, căcĭ „Un om fără învĕţătură e ca soldatul fără sabie, ca ţarina fără plóie, ca un car fără róte, ca un scriitor fără condeiŭ“ — dice Abraham a Santa Clara; poetul nostru însĕ dice:

„Oh mame! Cresceţĭ mame sĕ scie da viaţă
„La fapte gloriose, la fii cu inimĭ marĭ,
„Că numa ’n voi mai este o rază de speranţă,
„Luceferĭ dulcĭ în nóptea din timpii secularĭ!“

Mureş-Oşorheiu, 27 Iulie 1902.

Isidor Dopp,
invĕţător român.

ULTIME SCIRI.

Viena, 23 August. Despre resultatul conferenţei de erĭ în cestiunea pactului, nu se scie nimic positiv. Din partea ungară se păstrézǎ cea mai strictă tăcere. După scirile venite din partea austriacă, guvernul austriac ţine morţiş la urcarea vămilor industriale, carĭ pentru Austria sunt de mare însemnătate. Se speră, că desbaterile vor avé bun resultat.

Haga, 23 August. Intrevederea între generaliĭ Botha, Dewett, Delarey şi între Krüger a fost furtunósă. Krüger a imputat generalilor, că au renunţat la apĕrarea independenţei ţĕrilor. Generaliĭ s’au apărat, arătând bătrânului ex-preşedinte imposibilitatea în care se aflau de a mai continua rĕsboiul.

ECONOMIA.

Curăţirea sĕminţei de trifoiŭ.

Mai înainte de asta cu câţĭ-va anĭ, nu prea întrebau nicĭ neguţătorii şi nicĭ cumpĕrătorii, décă sĕmînţa de trifoiŭ e bine curăţită de *aurelie*, ci o cumpĕrau fără multă controlă, numai sĕ fi fost cât mai frumósă la vedere. Astădĭ însĕ sunt mai cu băgare de sémă atât neguţătorii, cât şi cumpĕrătorii, pentru-că s’au cam păcălit atât unii, cât şi alţii.

„*Aurelia*“ este un fel de parazit, care cresce prin trifoiu şi pe unde se încuibézǎ odată într’o mĕsură mai mare, pe acolo îl face de piere cu desĕvêrşire în timpul cel mai scurt. De aceea economii de rênd mai numesc parazitul „rîia trifoiului.“ Sĕmînţa „aureliei“ are multă asĕmĕnare cu a trifoiului, din care causă nicĭ nu o póte cunósce fie-cine.

Fiind-că parazitul susnumit a făcut în timpul din urmă multă stricăciune cultivătorilor de trifoiu, în cele din urmă s’a vĕdut silit chiar şi guvernul, ca sĕ controleze mai de aprópe sĕminţele de trifoiu puse în vêndare. Astfel prin art. de lege XII din 1894 § 51 şi XLVI din 1895 se urmăresc şi pedepsesc aspru acei neguţătorĭ şi economĭ, carĭ pun în vêndare sĕmênţă necurăţită bine de „aurelie.“ De aceea în înţelesul legilor de mai sus, sĕmînţa pusă în vêndare trebue sĕ fie esaminată de o staţiune de controlă de ale statului, după care prin gura sacului se trage o sfóră, ér capĕtul aceleia se plombézǎ.

Mĕsura acésta luată din partea statului e de mare însemnătate pentru cultivătorii de trifoiu, carĭ până acum trebuiau sĕ cumpere tot felul de sĕmînţă necontrolată, ba une-orĭ chiar amestecată şi cu năsip mai fin, bine ales şi cernut.

Neguţătorii de sĕmînţurĭ sunt astădĭ fórte băgătorĭ de sémă la sĕmînţa ce o cumpĕră, de o parte ca sĕ nu pótă fi urmăriţĭ şi pedepsiţĭ din partea statului, de altă parte pentru-ca sĕ nu-şĭ compromită nicĭ firmele lor, pentru-că economii, carĭ cumpĕră odată asemenea sĕmînţă, pe viitor de sigur că se vor feri de a mai cumpĕra dela acelaşĭ neguţător. De aceea şi neguţătorii vestiţĭ fac astădĭ o adevĕrată gónă, ca sĕ pótă cumpĕra şi ei sĕmînţă naturală cât se póte mai curată de gozurĭ.

Mai înainte atât neguţătorii de pe la noi, cât şi cei din strĕinătate, cumpĕrau sĕmînţa de trifoiu de pe la cultivătorĭ, aşa brută sĕu naturală. După aceea se apucau şi şĭ-o alegeau ei cu ajutorul unor anumite triere, după cum le plăcea. Astădĭ însĕ şi faţă de sĕmînţa brută cultivătorul trebue sĕ stea bun, că de pildă într’un chilogram nu sunt mai multe ca 10 grăunţe de „aurelie.“

In urma mĕsurilor luate în timpul din urmă atât din partea guvernului cât şi din partea neguţătorilor de sĕmînţurĭ, apoi în urma diferitelor triere aflate în timpul din urmă pentru curăţirea sĕmênţelor de trifoiu, se póte dice, că astădĭ nu mai mai póte apare pe piaţă sĕmînţă, care sĕ nu fie pe deplin curăţită de gozurĭ. Décă totuşĭ mai sunt economĭ, carĭ sémĕnă şi acum asemenea sĕmînţă necurăţită, apoi aceia sunt chiar ei înşişĭ de vină, fiindcă o cumpĕră astfel mai cu sémă de pe la unii cultivătorĭ, carĭ n’au mijlócele de lipsă pentru a o puté alege cum se cade.

Urmarea necontrolărei sĕminţelor de trifoiŭ, începe a-şĭ aduce fructele sale stricăcióse, deóre-ce s’a constatat pe mai multe locurĭ câmpurĭ întregĭ molipsite cu *aurelie*, aşa că economii, carĭ sunt mai rĕu atinşĭ de acea nenorocire, strigă în gura mare oficiilor de controlă comitatense, ca sĕ aplice fără amânare dispoziţiunile art. de lege XII din 1894 § 51, prin care „fie-care proprietar este obligat, ca după ivirea „aureliei“ în trifoiştile sale, sĕ ia mĕsurile de lipsă pentru stêrpirea ei grăbnică pe întreg teritorul proprietăţii sale“.

— Mai deunădĭ m’am întêlnit cu un prietin din comitatul Sibiiului, care asemenea mi-se plânse, că „aurelia“ îi nimicesce trifoiştile.— „Sĕ fi fost al naibii ăla, care a născocit mai întâiŭ şi sĕmĕnatul trifoiului, că mĭ-am umplut o grădină de mare preţ şi plină de pomĭ tinerĭ cu „rîie.“ — „Sĕ nu fi cumpĕrat sĕmênţă necontrolată de pe la necunoscuţĭ, ci din bolte, de cea plumbită“, i-am rĕspuns eu, dându-i câte-va poveţe cu privire la stîrpirea aceleia, apoi apostrofându-l în glumă cu proverbul: „Scumpul perde, leneşul alérgă“

In adevĕr, că economii, carĭ sémĕnă astfel de sĕmînţurĭ îşĭ fac daune în două privinţe: de o parte adună nutreţ puţin, de altă parte îşĭ molipsesc întréga lor cultură cu acel parasit, care după-ce se încuibézǎ odată pe loc, anevoe se mai póte stîrpi.

Curăţirea aureliei şi a altor gozurĭ din sĕmênţa de trifoiu se face în mai multe felurĭ. Economii mai de rênd aleg sĕmênţa numai în nisce ciururĭ simple de mână, proprietarii mai marĭ o aleg în trierele lui Thalmayer, carĭ au ţĕsătură de 22 fire de sîrmă pe centimetrul cubic şi se póte curăţi câte un hectolitru pe óră, ér neguţătorii mai marĭ de sĕmênţurĭ, mai aleg sĕmênţa de trifoiu şi cu ajutorul unor maşinĭ mai perfecţionate.

Sunt unii neguţătorĭ, carĭ cumpĕră sĕmînţa de trifoiu numai aşa brută de pe la economĭ şi apoi o trimit la anumite institute de curăţit, carĭ pe lângă o anumită taxă lĭ-o esaminézǎ şi curăţă, dându-le tot-odată şi certificatul necesarĭ pentru a o puté vinde în neguţătorie.

Cu cât o sĕmînţă de trifoiu e mai bine desvoltată şi mai mare în grăunţ, cu atât se póte alege mai uşor şi mai bine, şi din contră: cu cât aceea e mai mĕruntă, cu atât cade mai multă ca goz sub ciur, întocmai ca şi la grăunţele de bucate. De aceea cumpĕrătorii sunt cu mare băgare de sémă la acésta împrejurare.

Incercările mai nouĕ făcute cu privire la curăţirea sĕminţelor de trifoiu au dat următórele resultate 1) 692 chilograme sĕmînţă natural de prima calitate, au dat 676 chlgr sĕmînţă alésă, sĕu 97.68 $^0/_0$, 2) 20 chlgr. au dat 187 chlgr. sĕu 91.60 ^{0} 3) 71 chlgr. au dat 65 chlgr. sĕ 91.54 $^0/_0$, 4) 364 chlgr. au dat 31 chlgr., sĕu 85.98%. Din cifrele acestea se póte vedé, că cu cât sĕmînța e mai bună, cu atât cade mai puțină sub ciur și cu atâta apoi și procentele de perdere sunt mai micĭ.

Curățirea sĕmințelor de trifoiŭ se impune în timpul de astădĭ cu atât mai vêrtos, că de-odată cu importul sĕmînței de trifoiu americană s'a împămêntenit, ca și filoxera din vii, „aurelia americană“ (cuscuta racemosa), al grăunț e mai mare ca al celei dela noi și prin urmare e cu mult mai greu de ales.

Economii noștri, carĭ se ocupă cu cultura trifoiului, vor lucra decĭ tare înțelepțesce, décă vor fi cât se póte de băgătorĭ de sémă la sĕmînța de trifoiu, pe care voesc sĕ semene, de óre-ce după cum au putut vedé din cele espuse, și aci sĕ adeveresce proverbul bine cunoscut: Ce samenĭ aceea rĕsare.

Ioan Georgescu.

InscIințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov“ a înființat, după cum se scie, *un internat.* cu scop de-a *instrui fetițe* din clasa de mijloc a societății românescĭ în menajul casei, precum și în diferite lucrurĭ de mână, ce cad în sfera unei bune económe. Reuniunea întreține și subvenționéză acest Internat cu o sumă considerabilă, *numai ca sĕ pótă primi fetițe* cu taxa cât sĕ póte de scădută.

In acest internat se învață: *a*) a pregăti tot felul de mâncărĭ; *b*) a spăla și a călca tot felul de albiturĭ; *c*) a croi și a cóse cu mașina tot felul de albiturĭ și vestminte; *d*) a cultiva legumĭ, și *e*) regulĭ hygienice.

Pentru completarea cunoscințelor câștigate în școlă, s'a întrodus și o scólă de repetiție prevĕdută în legile statului pentru copile dela 12—15 anĭ.

In acéstă școlă se va propune:

Limba română în	2	curs.	à	2	óre	pe sĕpt.
Limba maghiară	2	„	„	2	„	„ „
Limba germână	2	„	„	2	„	„ „
Aritmetica	2	„	„	2	„	„ „
Istoria și Geografia	2	„	„	2	„	„ „
Istoria nat. și fisica	2	„	„	1	óră	„ „
Religia	2	„	„	1	„	„ „
Desemnul	1	curs.	„	1	„	„ „
Scrierea	1	„	„	1	„	„ „
Cântarĭ	1	„	„	1	„	„ „
Gimnastica	1	„	„	1	„	„ „

In acest „Internat“ se primesc fetițe române, carĭ vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi împlinit 12 anĭ.

De óre-ce prin reorganisarea cea nouă a instrucțiunei, numĕrul órelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucțiune *taxa de 14 fl. pe lună*, plătită anticipativ.

Fetițe orfane și sĕrace pot fi primite gratuit în „Internat“.

Fetițe din Brașov, carĭ vor voi sĕ petrécă numai peste di în „Internat“, plătesc pentru tótă instrucțiunea și pentru prând și ojină câte *10 fl. pe lună.*

De óre ce numĕrul elevelor atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este restrîns, de aceea se învită părinții și tutorii a se anunța, respective a înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrisa președintă până în *20 August st. v.*

Primirea elevelor în „Internat“ se va face dela *25 August încolo.*

La primire are sĕ aducă fie-care elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutul de pat.

In legătură cu acest „Internat“ Reuniunea în anii trecuțĭ a înființat și *un „Orfelinat“* pentru fetițe orfane și sĕrace dela 6—12 anĭ; aceste fetițe primesc întreținerea completă pe spesele reuniunei și sunt obligate a cerceta școlele române gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a-se adresa până la *20 August st. v.*

Informațiunĭ mai de apróպe se pot primi dela președinta reuniunii și dela actuarul acesteia.

Agnes Dușoiu, președintă. *Lazar Nastasi,* prof. gimn. și actuarul reun.

(597. 1—2.)

MULTE ȘI DE TOTE.

Scamatoria Sultanului.

Marele scamator frances *Joué* fusese chemat de un Sultan turcesc, ca sĕ dea cea mai frumósă representațiune, pe care o scie el. La sfîrșitul representațiunei înse care de altfel fusese escelentă, sultanul nefiind mulțumit în de ajuns cu cele vĕdute, aduse doi copii și spuse scamatorului sĕ le taie capetele și apoi sĕ le pună érășĭ la loc, așa ca copiii sĕ nu simtă nicĭ o durere. Scamatorul nu încercase nicĭ odată lucrul acesta și la început remase speriat. Dér după câtă-va vreme de gândire aflâ mijlocul de lipsă și ce făcù ce nu făcù, luà o sabie și trase cu ea peste gâturile copiilor. Copiiĭ rĕmaseră nemișcațĭ fără capete, de-órece acestea erau cădute jos întrun coș. Peste câteva minute scamatorul luà capetele din coș le puse la locul lor și printr'o dibăcie a sa arătà Sultanului, că capetele au fost tăiate într'adevĕr și acum fiind puse la loc, copiiĭ sunt reînviațĭ. Acest lucru plăcu fórte mult sultanului, lăudà pe scamator și-ĭ dete mulțime de banĭ.

Acum înse voi și el sĕ încerce lucrul acesta. Luà o sabie și tăià întradevĕr capetele copiilor, pentru a le pune și el la loc și a reînvia copiiĭ, cum făcuse scamatorul. Fără îndoială, că lucrul acesta fù peste putință, și copiiĭ rĕmaseră pentru tot-déuna morțĭ cu capetele tăiate.

*

Puterea privirei.

Renumitul dresator de lei, Englesul Ambourgh, fù întrebat într'o di, când se găsea într'un restaurant, cum póte el numai cu privirile sale sĕ țină în respect fiarĕle sĕlbatice.

— „Despre puterea privirilor mele, vĕ vețĭ convinge îndată“, rĕspunse el.

Dicênd aceste cuvinte, merse spre un bărbat, care sta la o masă vecină și spuse celui pe care îl întrebase:

— „Vedĭ pe omul acesta? Eu îl voiŭ face sĕ vină imediat la mine, fără a vorbi nicĭ un cuvênt cu el.“

Ambourgh începù apoi sĕ se uite în ochiĭ strĕinului dela masa vecină. După un moment, strĕinul se sculà de la masă și plecà în direcția în care se ducea dresatorul. Dresatorul într'un rênd se opri și aștepta pe strĕin care condus de puterea privirilor sale trebuia sĕ soséscă lângă el. Când ajunse strĕinul lângă Ambourgh, își ridicà repede mâna și-ĭ trase o palmă sdravănă, spunêndu-i fórte liniștit:

— „Décă te vei mai juca cu mine, imediat vei primi și o a doua palmă!“

De atuncĭ Ambourgh n'a mai încercat nicĭ odată sĕ facă probe cu ómeniĭ despre puterea privirilor sale.

Căsĕtorițĭ

De la 15 până la 21 August.

1) Chindea Dămian gr. or. friseur, cu Szenisz Rosalia Gizella rom. catolică Brașov. 2) Michael Putz rom. cat. croitor în Zsombolya cu Maria Rosa Gerber ev. A. C. Brașov 3) Gheorghe Clipea gr. or. lucrător. cu Paraschiva Crăciun gr. or., Brașov. 4) Niculae Popovicĭ gr. or., calfă de tîmplar cu Paraschiva Rusu. gr. or. Brașov 5 Constantin Cârstoloveanu, gr or., calfă de pălărier cu Maria Bădițoiŭ. gr. or, Brașov. 6) Taufer Dezsö Karoly, rom. cat., comerciant Clușiŭ, cu Adelheid Wollanka. ev. A. C. Brașov.

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 22 August 1902.

H. Europa: Iancovicĭ, advocat, Popovicĭ. advocat, Gheorghiŭ. student, Ianculescu. privatier. Bucurescĭ; Gheorghiadis, comerciant, Brăila; Wollmann, funcționar la tribunalul c. r., Fuchs, voiagior, Viena; Gruner, König, privatierĭ, Rochlitz; Pállos, Szentiványi, funcționar la c. f. Pesta; Schulhof, comerciant, Cernăuțĭ.

H. Bucurescĭ: D-na Mészáros, Dr. Wolff, concip. ministerial; Nagy, consilier de compturĭ, Clușiŭ; Rainer, voiagior. Viena; Varlanescu, farmacist, Galațĭ; Marcu, privatier, Georgescu, Zwecker, comerciențĭ, Brăila; Made. comerciant. Buștenĭ; Rumecianu, funcționar, Buștenĭ: D-na Weinberg, D-na Bufty. Coppon, D-na Woczett, Vioreanu, proprietar, Bucurescĭ.

H. Grand: D-na Pálfy, Csernovics, Seghedin; d-na Bărbat, Brăila; Dr. Thiess, medic. Bucurescĭ.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Se caută un birtaș,

care póte sĕ depue **cauțiune**, sĕ fie specialist harnic, a căruі soție sĕ pótă conduce **o bucătărie bună**, pentru **Otelul comunal din Zĕrneștĭ** cu începere din 1 Octomvrie st. n. 1902.

Informațiunĭ se pot lua dela d-l **Franz Tichy**, Berăria din Feldioră.

631,3—3

Dr. WALTHER KRAUSS

medic primar al spitalului civil,

operator,

medic pentru

bóle de femei și copii.

CONSULTAȚII:

dela 2—4 óre p. m. cu escepție

de Duminecă și serbătorĭ.

Șirul spitalului nr. 12.

De închiriat

Sĕ află în Strada **Cacova de sus nr. 10**, un cvartir constătător din 7 încăperĭ (5 odăi de locuit și 2 cuhne, una de iarnă și alta de vară) 4 pivnițe, 1 grajd mare, șop pentru trăsură, curte spațiósă și grădină de legume sĕu florĭ și de póme.

Doritorii sĕ se adreseze în **Piața Prundului nr. 18.** 623.3—3

Se primesc în întreținere consciențiósă băiețĭ și fete

în apropierea de școlele române și germane. In casă se află și un piano.

Adresa la administrația „Gazetei Transilvaniei“. 630,3—3

Dinți artificiali simpli,

precum și fórte fin lucrați, se pot procura dela

Dr. H. GUST,

atelier dentistic

Piața mare, Tergul pómelor 19.

6—6(614)

O grădină mare de póme

bine arangiată, de o mărime de 3½ jugere, în Scheiŭ **după Inište nr. 27, este de vêndare** din mână liberă.

Informații se pot lua tot acolo la proprietar, sĕu în Strada Prundului nr. 9. 3—3

Pentru

Vilegiatură în Brașov

O casă cu etaj

fórte potrivită și pentru cei ce fac vilegiatură în Brașov, într'o stradă principală din suburbiul român, care constă din **două locuințe frumóse,** parte parchetate, fie care cu **5 odăi, 2 bucătării, 2 cămărĭ, odae de bae, pivniță** mare, **sopron,** spălĕtorie, grădină și o curte spațiósă, apróрe de piață, fórte cautată, pentru locuințe de vară, **este de vêndare,** din causa mutării, **cu preț moderat** și din mână liberă.

Informații **Strada Caterinei Nr. 17 în etaj.**

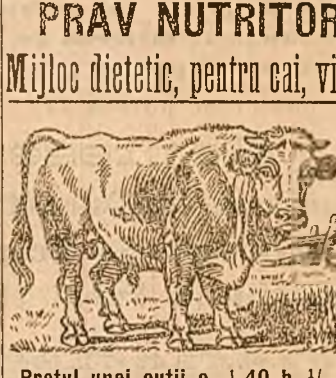

Kwizda

Korneuburg.

PRAV NUTRITOR de vite.

Mijloc dietetic, pentru cai, vite cornute și oi.

De 50 anĭ se întrebuințéză în cele mai multe grajdurĭ, contra lipsei de mâncare, mistuirei releși spre înbunătățirea laptelui și înmulțirea laptelui de vacă.

Prețul unei cutii c. 1.40 b. ½ cutie —.70 banĭ.

— Veritabil numai cu marca de sus. —

Se capĕtă în tóte farmaciile și drog. din Austr.-Ung.

Deposit principal la

FRANZ JOH. KWIZDA

k. u. k. oester. k. ruman. u. fürstl. bulg. Hoflieferant

Kreis-Apotheker KORNEUBURG bei Wien.

Aducem la cunoscința on. public, care consumă gaz, că **am predat vêndarea**

Corpurilor incandescente

Mreje (Netze)

recunoscute **ca cele mai bune,** și care sunt superióre orĭ carei concurente în privința forței de **lumină** și a durabilitățeі Fabricarea lor în Ungaria este permisă cu patenta nr. 19,314, **numai Domnilor**

THEIL & ALBERTFY, Strada Spitalului nr. 62.

Vêndarea este fixată cu 40 cr. 80 banĭ bucata.

1—3.(635) **„Durable,“ societate ung. de lumină incandescentă Budapesta.**

DEPOSIT de articole igienice.

DEPOSIT de mărfurĭ de gumi din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA

I., Brandstätte 3.

Prețurĭ curente în coverte închise franco și gratis

Trimiterea în provincie cu Rambursă.

Discreț. à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

Ciocoladă de Tannin

a lui **Sztraka,**

are cel mai bun efect

în contra diarei,

atât la **copiĭ** cât și la **adulțĭ.** O bucată costă 40 fil.

Se află de vêndare în tóte farmaciile.

De vêndare.

O grădină mare aflătóre în Schieiŭ (**Mucerlic, Pajişte**), în mărime de **12 jugĕre, cu pomĭ rodtiorĭ**, bine arangiată, **se vinde din mână liberă.**

Doritorii a-se informa la proprietara pe **Valea Costei Nr. 25.**

630.2—3

In atenţiunea On. părinţĭ!

La subscrisul **sĕ primesc băieţĭ de şcólă în cuartir lunar** seu **anual** cu tótă întreţinerea seu fără, dela 12—16 anĭ, în-tr'un loc liniştit, cu curte mare şi grădină, **în Strada Sf. Nicolae Nr. 6/8** (Dosul bisericei).

George Moldovan.

In atenţiunea proprietarilor de pămênt!

„Eliberarea pămêntului de greunamênt.“

„Intreprindere de Credit-Hipotecar“

este titlul unui institut ce s'a înfiinţat cu scopul de a da ocasiune proprietarilor de pămênturĭ se pótă ajunge la împrumuturĭ ieftine şi pe lângă condiţiunile cele mai favorabile.

Acest institut dă împrumuturĭ pe pămênturĭ orĭ şi unde

Interesele cu amortisarea capitalului cu tot fac mai puţin ca la băncile micĭ, numai interesele simple.

Favorul cel mai deosebit şi de nepreţuit este, că **cu încetarea din viaţă a debitorului, suma împrumutată se şterge de pe pămêntul hipotecat, ér' ratele plătite în amortisarea capitalului se restituesc numai decât în banĭ gata.**

Cu modalitatea imprumuturilor acestora, proprietarul unui pămênt ajunge la banĭ ieftinĭ şi este sigur că orĭ şi când ar înceta din viaţă, pămêntul rĕmâne liber de greunamênt, iar' eredĭĭ mai capĕtă şi banĭ gata.

Recomandăm tuturor acelor proprietarĭ de pămênturĭ, carĭ au lipsă de banĭ sĕ se folosescă de favorul acesta.

Pe pămênturĭ carĭ sunt hipotecate la alte institute încă se dau împrumuturĭ plătindu-se din suma împrumutată datoria veche la respectivul institut.

La cererĭ de împrumuturĭ se recere copia cărţilor funduare şi fóia catastrală.

Prospecte detailate cu informaţiunile necesare sĕ trimit la cerere, pe lângă trimiterea de mărcĭ postale în valóre de una corónă pentru porto poştal.

Cererile sunt a-se adresa la:

Representanţa

„Intreprinderei de Credit Hipotecar, Eliberarea pămêntului de greunamênt“.

în Sibiiu (N. Szeben) strada Bruckenthal 36.

8—10.(612)

ANUNŢ.

Am onórea a aduce la cunoscinţa P. T. public, că în Scheiu, **Piaţa Prundului nr. 14,** în casele mele proprĭ, **am deschis un**

RESTAURANT,

care pe lângă o grădină încântătóre are şi o posiţie admirabilă.

Aci se pot căpăta mâncărĭ şi beuturĭ, cu preţurĭ moderate, şi pe lângă un serviciu prompt, aşa d. e. ca:

1) **Vinurĭ din Ardeal** şi **Érmelék.**
2) **Bere cu păharul de Steinbruch,** precum şi
3) **Beuturĭ spirtuóse.**

Afară dr acestea pentru distracţie mai este la disposiţia P. T. public **un Biliard bun** şi **o Cuglărie (popice).**

Rugându-mĕ de sprijinul P. T. public, rĕmân

cu deosebită stimă:

Francisc Finta.

2—*(618)

Apa IK
Pao
Pao Pao
Szájvíz poralakban

Cel mai mare efect antiseptic.

PAO

apă de spălat gura

în formă de prav.

Deposit en gros pentru **Braşov**

la **JOHANN ORENDI.**

Se capĕtă în farmaciĭ, Drogueriĭ, Parfumeriĭ etc.

Cu gust, practic şi ieftin.

ANUNŢ.

Cu diua de adĭ punem în circulaţie **cea mai renumită şi plăcută apă minerală**

„REPATI“

provenită din isvorul **„Bathori“** din **Kászon-Imper**, în stare cât se póte mai próspĕtă.

Profesorul de universitate **Dr. Bela Lengyel** se esprimă astfel:

„Isvorul din Kászon-Imper „Repati“ dă o apă alcalin acidă de tot escelentă, care prin composiţiunea ei chemică fericită, precum şi în urma conţinutului estraordinar de acid-carbonic, formézá o specialitate de apă minerală din cele mai escelente şi merită decĭ de a fi de aprópe apreciată.“

Profesorul **Dr. Sigismund Purjesz** dice:

„Confirm, cum că **apa minerală „Repati“** s'a întrebuinţat de mine cu bun succes la vindecarea de afecţiunĭ cataralice ale membranelor mucóse.

Profesorul **Dr. Wilhelm Hankó** se esprimă astfel:

„Apa minerală „Repati“ este nu numai o apă **escelentă** de beut, ci este tot-odată o apă vindecătóre, de **efect nepreţuit**, şi póte concura în orĭ-ce privinţă cu apa scumpă importată din Boemia, numită apă de Krondorf.“

Depositul principal se află

în Têrgul boilor nr. 4.

Administraţia isvorului e în **Kászon-Impér.**

17—25.(593)

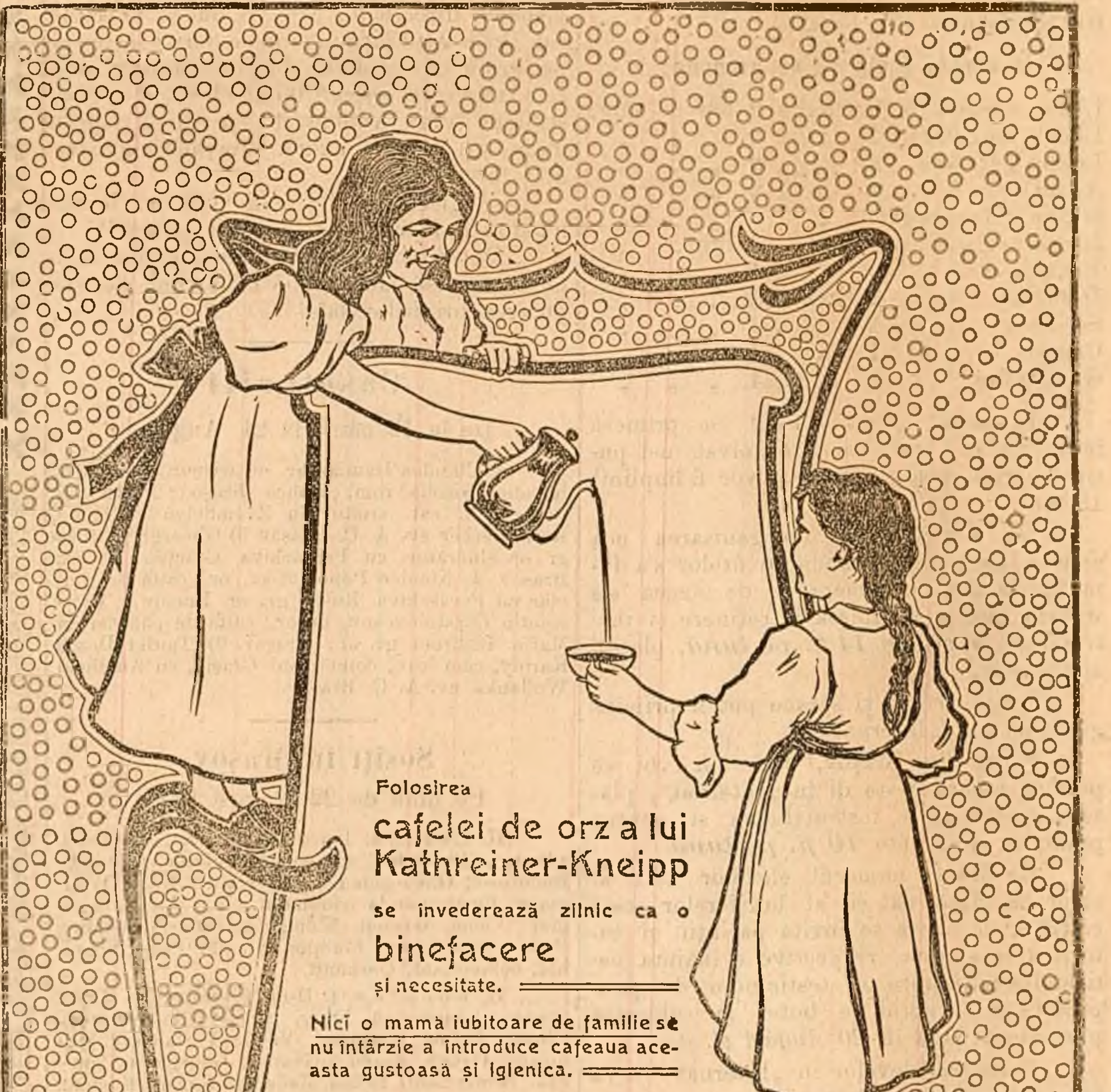

Folosirea

cafelei de orz a lui Kathreiner-Kneipp

se invedereazâ zilnic ca o

binefacere

şi necesitate.

Nicĭ o mamă iubitoare de familie sĕ nu întârzie a introduce cafeaua acesta gustoasă şi igienica.

Nu esistă surogat mai curat şi înlocuire mai buna pentru cafeaua de bob, ca cafeaua lui Kneipp.

Cafeaua de orz a lui Kathreiner-Kneipp

e veritabilă numai in pachete originale cu marca de aparare ›Pfarrer Kneipp‹. Cafeaua aceea, care nu este provezuta cu marca aceasta seu sĕ vinde cu cumpăna nu este veritabilă

Kathreiner.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.